

ARBETARMAKT

OBEROENDE RÅDSSOCIALISTISK TIDNING

NR 2 1973 ARG. 2 PRIS 1:50

för den
proletära
demokratin

KAPITALET DIKTATUR

• EN BISTER VERKLIGHET

Att Sverige är en demokrati har vi ju alla fått lära oss sedan barnsben. Men ingen kan idag undgå att lägga märke till att Sverige, om det är en demokrati, är en mycket odemokratisk sådan. Demokrati för ett fåtal. Demokrati för kapitalet. Den borgerliga demokratin innebär främst kapitalisternas rätt att suga ut arbetarna. En formell rätt att "kritisera" finns naturligtvis, men så fort handling sätts bakom orden, så försvinner våra "demokratiska" rättigheter. Så är läget idag i Sverige. Kritiken mot kapitalismens rovdraft av människan framförs inte längre av intellektuella på de borgerliga tidningarnas kultursidor, det är istället arbetarklassen som utövar kritiken i *handling*, i den vilde strejken. Det gäller nu för kapitalet och vår socialdemokratiska regering, att inte tappa greppet om arbetarklassen, att krossa de spontana aktionerna mot kapitalet innan de blivit till en samlad och medveten kamp om samhällsmakten. Därför skärs nu inom en mängd olika delar av samhället de "demokratiska" rättigheterna ner till ett minimum:

- den nya grundlagen. Den innebär att alla de "friheter" som stadgas skall kunna upphävas genom en enkel lagstiftning. De "demokratiska" rättigheterna sätts alltid ur spel när den härskande klassen känner sig hotad, men den nya grundlagen gör det lättare för kapitalet att sätta "demokratin" ur spel.

- "terroristlagen". Den innebär att människor kan slängas ut ur landet om bara *misstanke* om förberedelse till brott föreligger. Och dom som bestämmer vem som är "presumtiv brottsling" är självklart polisen. En lag som är bra att ha när man vill skylla missförhållandena på utländska medborgare.

- högeravridningen på Sveriges Radio. Obekväma röster tystas.

- "menedsrättegångarna" i Göteborg. Femton vittnen väger lätt mot en polisman. Vittnena anhålles för mened. En uppvisning i polisgodtycke. Kontenta: lär dig hålla tyst, polisen vet bättre än alla andra!

- polisen förstärkes. Både med personal och utrustning skall polisen förstärkas. Det lär knappast bli direktörerna i AB Skattefiffel som drabbas...

- skolvalet inställes. Tysta revolutionärerna!

- U 68. En anpassning av utbildningen till näringslivets krav. Till detta kommer så hetsjakten på revolutionärer ute på arbetsplatserna. Med metoder som uteslutningar ur facket, sparken, svartlistning m m.

Men vi får inte ha några illusioner om att få tillbaka våra gamla "demokratiska" rättigheter. Denna skärpning av förtrycket måste ses dels som ett svar på den självständiga arbetarkampen, och dels som det *politiska* uttrycket för kapitalets monopolisering. Målet för kampen måste vara den *proletära* demokratin. Det finns ingen anledning för arbetarklassen att "försvara" några "demokratiska" rättigheter som den aldrig fått ta del av.

De borgerliga "demokratiska" rättigheterna gör arbetet för socialismen lättare. Därför kommer vi att motsätta oss varje försök att inskränka dem. Men blicken måste vara riktad framåt. Kapitalismen kan inte varaktigt lösa de kriser den ständigt drabbas av. Socialismen ter sig då alltmer som den enda lösningen. Och det är för denna som kampen måste föras.

KAMP MOT KAPITALET DIKTATUR! KAMP FÖR SOCIALISMEN!
ORGANISERA DIG REVOLUTIONÄRT! STÖD DEN REVOLUTIONÄRA PRESSEN!

FÖR DEN PROLETÄRA DEMOKRATIN!

Detta nummer av ARBETARMAKT är ett temanummer om den proletära demokratin, om socialismen.

Artikeln *Arbetarråden - de proletära maktorganen*, visar på ett klarläggande sätt hur det socialistiska samhället måste vara organiserat för att säkra en verklig arbetarmakt.

Men även *kampen* för socialismen måste vara en arbetarklassens *självständiga* kamp. Artikeln *LÖ: från kamp till pamporganisation* försöker visa varför LÖ inte för någon kamp för arbetarklassens intressen. Vårt alternativ är den revolutionära organiseringen i *arbetsplatskommittéer*, som artikeln *Revolutionärt arbetsplatsarbete* beskriver. Vi tar även upp några konkreta exempel på kampen mot arbetsköparna: strejken på SAAB-Scania i Trollhättan, och en intervju med Erland Nyström, ordförande för stuvornas strejkkommitté i Adalen.

Men kampen för socialismen kan inte föras bara på arbetsplatserna, på verkstadsgolven. Revolutionen måste omfatta alla delar av samhällslivet. Sådana delar som

kulturen, som samlivet mellan människor. Artiklarna *Död åt konsten?* och *Den sexuella revolutionen* försöker lägga ett revolutionärt socialistiskt perspektiv på dessa för "vänstern" annars så obekväma frågor. Vi vill uppmäna dig, som finner detta nummer av ARBETARMAKT bra, att aktivt stödja tidningen genom prenumeration, försäljning och agitation.

PRENUMERERA!

12 nr - 20:- - pg. 61 55 64-2

ORGANISERA DIG REVOLUTIONÄRT!

Utan en revolutionär teori, ingen revolutionär rörelse. Och utan en revolutionär rörelse, ingen revolutionär teori. Båda betingningar varandra.

Rådssocialisterna arbetar därför på båda. Den undrande frågar naturligtvis, om inte båda redan finns. Vårt svar är, att visst finns det en *grund* för en revolutionär teori, den revolutionära marxismen, men denna måste också användas i praktiken. Att det inte finns någon verkligt revolutionär organisation är lätt att konstatera med en rundblick på den svenska "vänstern". Vår huvuduppgift idag är därför att bidra till skapandet av en revolutionär organisation.

Rådssocialisterna erbjuder inga färdiga svar och lösningar, det är ett svårt och tungt jobb vi har framför oss. De rådssocialistiska arbetsgrupperna arbetar, förutom med tidningen ARBETARMAKT, med arbetsplatsarbete, propaganda och skolning. En politisk plattform är under utarbetande och kommer snart att föreligga i färdigt skick. Men denna plattform kommer aldrig att bli något slutgiltigt. Den revolutionära teorin måste ständigt provas och värderas efter de nya erfarenheter vi gör.

Vi vill uppmäna dig, som insett nödvändigheten av en revolutionär teori och en revolutionär organisation, och dig, som i största allmänhet sympatiserar med vår politik, att ta kontakt med oss; att delta i arbetet för socialismen.

ARBETSGRUPPEN RÅDSSOCIALISTERNA, JÖNKÖPING (ARJ)
Box 154
551 02 Jönköping

RÅDSSOCIALISTISK ARBETSGRUPP, STOCKHOLM (RAG)
Box 49 035
100 28 Stockholm

ARBETSGRUPPEN RÅDSSOCIALISTERNA, GÖTEBORG (ARG)
Box 31102
400 32 Göteborg

RÅDSSOCIALISTISK ARBETSGRUPP, HÄRNÖSAND (RAH)
c/o Sten-Erik Ohlund
Köpmansgatan 56
871 00 Härnösand

LÄS ARBETARMAKT

"Denna tidning säger högt
vad de andra inte vågar säga."

(Kommunistisk Tidskrift för marxist-leninistisk teori och praktik, teoretiskt organ för Marxist-Leninistiska Kampförbundet (MLK).)

ARBETARMAKT -årgång 2, nr 2/73

Ansvarig utgivare: Björn Haknert

I red. för detta nummer: Helena Bertilsson, Nils Carlén, Håkan Forshult, Matts Nilsson, Ulf Olsson, John Tidblom.

Redaktionens adress: ARBETARMAKT, Box 179, 551 02 Jönköping.

Prenumeration för 12 nummer:

prenumeration	20:-
stödprenumeration	30:-
garantiprenumeration	50:-

Tidningens postgiro: 61 55 64 - 2

För ej beställda manuskript och illustrationer ansvaras ej.

Vid beställning av äldre nummer eller annat material insättes pengarna på postgiro 86 82 26 - 2. Använd bifogat inbetalningskort och ange noga vad betalningen avser.

Redaktionen svarar inte nödvändigtvis för signerat material.

Detta nummer presslagt 15 april 1973.

Manuskript och illustrationer till nästa nummer torde vara redaktionen tillhanda senast den 20 maj.

Tryck: Förenade Tryckerier AB, Göteborg 1973.

OMBUD OCH FÖRSÄLJARE:

Stockholm:
Nisse Carlén, Box 49 035, 100 28 STOCKHOLM 49
tel: 08 / 31 53 97

Göteborg:
Ingemar Sjö, Carl Grimbergsgatan 33 II tr. ö.g.,
413 13 GÖTEBORG, tel: 031 / 13 47 46.

Bertil Karlsson, Volrat Thamsgatan 24-412, 412 78 GÖTEBORG, tel: 031 / 16 36 57.

Nyköping - Oxelösund:
Tommy Spanier, Svärdsklöva, 611 00 Nyköping.

Kristianstad:
Jolle Rommel, Östra Boulevarden 30 ö.g., 219 00 KRISTIANSTAD, tel: 044 / 11 61 08

Jönköping:
John Tidblom, Havsörnsgatan 105, 552 70 JÖNKÖPING, tel: 036 / 18 59 76.

Helsingborg:
Ulf Johansson, Tågagatan 52 A, 252 39 HELSINGBORG.

Härnösand:
Catarina Julin, Hellzēngatan 27, 871 00 HÄRNÖSAND, tel: 0611 / 19014

Umeå:
Tor Jonzon, Pedagoggränd 1A-206, 902 40 UMEA.

Sundsvall:
Kjell Jonsson, c/o Bruer, Södra Järnväggsgatan 75, 852 37 SUNDSVALL.

Motala:
Jürgen Eckhardt, Lustigkullevägen 28 A, 291 00 MOTALA.

Eftertryck godkänns endast med angivande av källan.

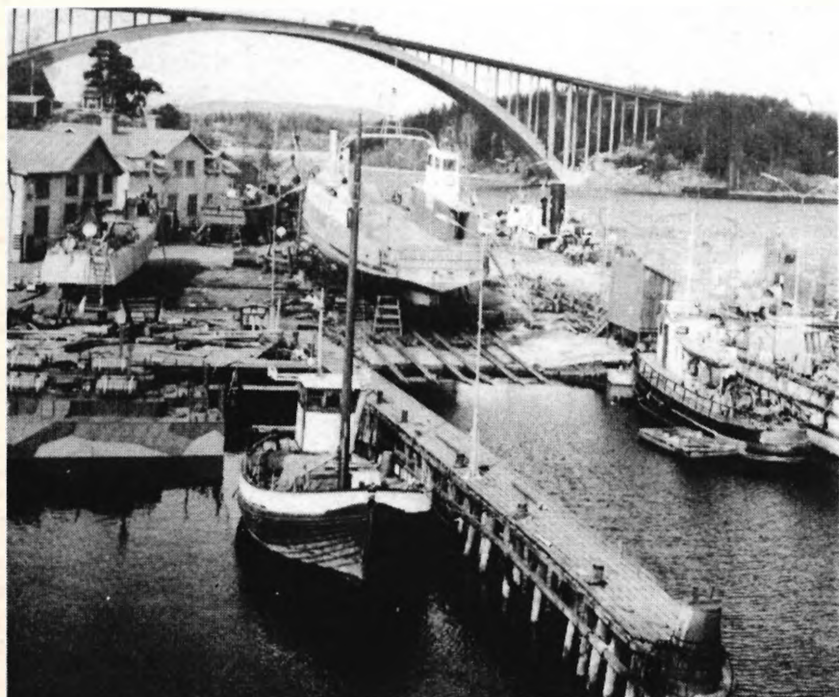
Vid intresse av att deltaga i försäljnings- och agitationsarbetet - kontakta lämpligen någon av ovanstående adresser.

ÅDALEN TRE ÅR EFTER

Kring Angermanälvens mynning ligger Adalen, ett industriområde, som präglas av beroende av skogen. Vid sekelskiftet gjorde trämassa- och cellulosaindustrin sitt intåg. Det var under denna tid som Adalen förvandlades till en industribygd.

Adalen passade alldeles utmärkt för kapitalisterna. Alla tillgångar fanns "runt knuten"; transportled, stora barrskogar och arbetskraft. Arbetskraften exploaterades ursinnigt. Detta är grogrunden för de stolta arbetar- och kamptraditionerna i Adalen. 1907 samlade t ex 1:a majdemonstrationen i Kramfors minst 3000 deltagare.

1921-22 sjönk priset på torrmasa till en fjärdedel av sitt tidigare pris. För att kunna behålla profiten på samma höga nivå, höjde kapitalisterna arbetstakten, sänkte lönerna m m. Men arbetarna tog inte emot detta stillatigande. De svarade med en intensiv kamp för bättre förhållanden.

Lunde Varv i Ådalen

Möte med stuveriarbetarnas strejkkommitté

Arbetslösheten var stor och fattigdom rådde. Storlock-outen 1928 var den sista stora striden innan kapitalet mördade flera arbetare de blodiga majdagarna 1931.

För snart tre år sedan, sommaren 1970, strejkade hamnarbetarna i Adalen som en spontan protest mot de dåliga sociala och ekonomiska förhållandena i hamnarna. Att det har blivit bättre är det svårt att påstå, vilket också framgår av intervjun med Erland Nyström.

På senare tid har pappersindustrin alltmer koncentrerats. De små fabrikerna konkurreras ut; de är inte "tillräckligt" lönsamma. Dessutom flyttar fabrikerna

söderut. Människorna som inte vill flytta till en vidrig miljö i storstäderna tar inte kapitalet hänsyn till. Dess drivkraft är enbart vinsten. Bara 1964-67 lades tre fabriker ner, med sammanlagt 800 anställda. Framtiden är inte ljus för Adalen. Några nya industrier är inte att räkna med, däremot fler nedläggelser.

Så länge kapitalet råar kommer dessa förhållanden att fortsätta. Enda alternativet är arbetarnas egen styrning av ekonomin, vilket bara är möjligt i ett socialistiskt samhälle. Valet står mellan socialism eller fortsatt barbari, arbetarnas makt eller arbetsköparnas.

ARBETARKAMP ELLER REFORMISM -intervju med Erland Nyström

Erland Nyström tillhörde de militanta strejkledarna under strejkvågen 70-71. Han var ordförande i strejkkommittén under stuvarestrejken i Ådalen 1970.

Erland berättar här om sina erfarenheter från arbetarkampen för AM:s Härnösandsredaktion.

Erland, som också varit aktiv i uppbyggandet av ARBETARSOLIDARITET, är nu vägarbetare efter att ha blivit avskedad från jobbet i hamnen.

AM: Kan du berätta om strejken.

EN: Som i de flesta andra strejker var orsakerna det dåliga löneläget och extremt dåliga arbetsförhållanden. Det var ju en helt reformistisk styrelse i avd. 40, och dom gick hela tiden ut för att rädda kassorna. Efter strejken avskedade företaget först 35 man. Man sa att det var p g a industrinedläggningar och moderna tonnage, fast det var ju repressalier. Att sedan hela strejkkommittén fick gå, det var ju bara som väntat. Strejken var i allra högsta grad spontan. VPK förberedde inte något, dom skolar ju inte människorna till att förbereda några strejker, utan dom är inne på samma linje som Gnistangruppen (SKP - intervjuarens anmärkning), att det ska gå att göra facket till en "kamporganisation". Jag har ju läst den där boken, "Gör facket till en kamporganisation". Hur dom ska bära sig åt ger dom inget besked om. VPK har ju gått in i det här klassarbetet så att det är otroligt.

AM: Hur är läget idag?

EN: Nu är dom ute och jobbar mest varenda dag, dom är ute på lördagarna och söndagarna också. Företaget utnyttjar dom möjligheter som finns. Dom har en extra ordinarie kår av bönder i Nordingrå, som dom använder sig av. Sen har dom den möjligheten att ta hit ordinarie stuveriarbetare från Sundsvall och Örnsköldsvik. Det betyder att arbetstakten och riskerna höjts. Gubbarna vågar inte säga ifrån och det finns ingen stämning för kamp. Jag trodde då att strejken skulle höja medvetandegraden, både när det gällde Kiruna och här i Adalen. Men där hade jag totalt fel. Reformisterna har för stort grepp om människorna. Tydligt är att medvetenhetsgraden inte bara höjs med en vild strejk, man måste även efter strejken skola jobbarna i marxism. Framförallt måste en kader av medvetna jobbare skolas för att vidareutveckla erfarenheterna av kampen.

AM: Vad är din syn på VPK och avnämaren SKP, fd KFML?

EN: Numera drar jag likhetstecken mellan dom. Fast det är frågan om inte SKP har gått förbi VPK ifråga om urvattning av politiken och högervändning. Att karaktärisera VPK rent teoretiskt kan man överlämna åt dom som inte gör annat än sitter och analyserar vad den och den har sagt. Jörn Svensson är ju en sådan ordbarrare av guds nåde, han och Herlitz, docenten. Vad jag har tagit fasta på, det är hur VPK:arna agerar rent praktiskt, under strejken t ex. Som jag ser det är det omöjligt att omvandla VPK till ett revolutionärt parti. VPK arbetar nu utslutande för dagskraven, och dom dagskraven skrämmar inte borgarklassen precis. Allting går ut på att få så många platser i riksdagen som möjligt. Ett släp-

de exempel på hur VPK har urartat är ju Jonny Nilssons och Ivar Hermanssons agerande för att få Harry Isaksson utesluten ur strejkkommittén i Malmfälten. Samma försök gjordes av VPK här i Ådalen för att få mig avsatt, men här var jobbarna mera vakna så kuppen misslyckades. För att ytterligare beläsa VPK:s urartning som arbetarparti, kan man titta på namnen i partistypelsen: 34 st och hur många jobbare? Jag kan bara hitta några få. Om ens någon.

VPK-opportunisterna läser ju inte annat än Ny Dag och Norrskensflamman, "Pravda" som jag kallar den, eller "Husbondens röst", vilket namn man nu föredrar. Gnistar har ju i sin iver att hänga på moms-kärringarna, mjölk-kärringarna och gud vet allt, helt glömt bort socialismen.

AM: Vad är din uppfattning om LO:s offensiv mot vad dom kallar "tokvänstern"?

EN: Ja, dom ser ju nu att vänstern blivit en faktor att räkna med som totalt skiljer sig från VPK. Det är många år sedan nu som Sträng sa att man kunde räkna VPK till den reformistiska sidan. Nu har ju vänstergrupperna uppstått som slår hårt mot kapitalet och fler och fler jobbare blir medvetna om sin situation. Jag kan inte finna någon annan väg att bemöta LO:s offensiv än att visa vilken klassförrädare socialdemokratin är. Det verkar ju som om sossarna inte kan handla självständigt. Man ser ju vilket jävla pådrag dom har med pengar till Vietnam nu. Nu när SAF har gett 100 000, då springer sossarna med postanvisningarna på posten. Dom som jävlar anamma har kallat ungdomen som sprungit och fått stryk av snutarna, för långhåriga jävla tattare och knarkare och fan vet allt. SAP:s snack om att jobbarna och arbetsköparna har gemensamma intressen, avslöjar sossarna totalt. Vi bör inte befatta oss med det här utspelet om representanter i företagsstyrelserna. Vad har en representant utan rösträtt att säga till om? Det är precis som om jobbaren, som blir bestulen på det han producerar, kan ha gemensamma intressen med arbetsköparen.

AM: Vad tycker du om Hammarbetarförbundet?

EN: Ledningen är ju samma klassarbetsmän som i Transport. Det värsta är att stuveriarbetarna har förtroende för dom här. Dom talar om att skapa demokrati i det här nya förbundet, och så utser dom inte en förbundsordförande på kongressen. Men fjorton dagar efteråt så utser styrelsen själv en förbundsordförande utan att medlemmarna får säga ett knyst om saken. Hammarbetarförbundet tar det hela som enbart en organisatorisk fråga, men inte fan förbättrar man situationen för människorna som jobbar som hammarbetare genom att bilda ett nytt förbund. Man måste handla annorlunda också!

Ta några exempel på Hammarbetarförbundets agerande efter dess bildande. Karl Nilsson, Olle Wikström och Gunnar Norberg, deras linje är klar och tydlig: inga utomparlamentariska aktioner, inget stöd till de i somras strejkande engelska hammarbetarna t ex. Man tycker man måste söka inträde i "LO-gemenskapen". Samma LO som har genomdrivit

storavdelningsformen, Hans Eriksson har ju bara följt LO:s order att till varje pris genomföra storavdelningar! Men framförallt: Svenska Hammarbetarförbundet skall under inga förhållanden agera politiskt, hur de nu har tänkt att det ska gå till. En ytterligare sorglig sak för medlemmarna i förbundet torde vara valet av redaktör för tidningen Hammarbetaren: en avdankad redaktör för Örnsköldsviks Allehanda (fp). Sveriges Hammarbetare kommer att få erfara att största delen av ledningen i Svenska Hammarbetarförbundet kommer att kyssa kollektivavtalslagen och Saltsjöbadsavtalet på samma vis som Hans Eriksson och Gunnar Gustavsson.

AM:s Härnösandsredaktion

För den som vill veta mer om strejken hänvisas till böckerna "Stuvarestrejken i Ådalen" av Kay och Inge Oskarsson och Ordfronts "Dubbla hiv".

Erland Nyström

SAAB/Scania, en misslyckad strejk - men varför?

Under uppseendeväckande och provocerande rubriker i borgarpressen började arbetarna vid SAAB-Scania en enveckarsstrejk måndagen den 19:e februari. Utan att nämna några organisationer eller grupperingar vid namn måste man också, så här vid en tillbakablick på det som hände under strejken, tillbakavisa mycket av den information som spreds av diverse vänstergrupper, på och utanför fabriken.

Som grund för de missförhållanden, som så småningom mynnade ut i strejken, låg ett ökat missnöje bland arbetarna med den nyligen ingångna avtalsuppgörelsen, som inte gav mer än 76 öre i timmen och detta hela året ut. Mot bakgrunden av de senaste årens starkt ökade levnadsomkostnaderna, som för maten, "prisstoppsåret" 1972, ökade med 7-8 %, var missnöjet med denna kännbara *real-lönesänkning* stort, påtagligt och allmänt utbredd bland SAAB-Scanias 4300 arbetare.

Men också andra missförhållanden spelade in; fackets och företagets sätt att sköta löneförhandlingarna - att omyndigförklara arbetarna genom att beröva dem alla möjligheter att kunna påverka avtalsuppgörelsen, med central istället för lokal uppgörelse, fackets och företagets repression mot militanta arbetare, såväl inom som utanför facket, en nedbrytande arbetsmiljö och ständigt återkommande takthöjningar vid banden, m m. Sätillvida var strejken mer en häftig protest mot det kapitalistiska systemets hänsynslösa utnyttjande av arbetarna än ett organiserat missnöje.

"Vi ville annat än bara arbeta", uttrycker sig en jobbare.

Denna syn på strejken bekräftas också av strejken händelseförlopp. Något organiserat arbete för att kanalisera missnöjet gjordes aldrig. När strejken väl var ett faktum visade det sig näst intill omöjligt att avblåsa den.

Det mesta gick i spontanitetens tecken. Buden om vilka som "startat" strejken var minst lika många som dom om "vilka som styrde den". Ett står emellertid klart: det mest organiserade arbetet för att flytta fram arbetarnas positioner hade sedan en längre tid tillbaka bedrovits på slutmonteringen. Arbetstakten var där, och är alltså, otroligt pressande. Vid slutmonteringen hade också en facklig oppositionsgrupp organiserat sig. Det är oklart huruvida denna opposition sökte påverka strejken till att få mer organiserade former. Klart är emellertid att strejken hade sin början och sitt slut vid slutmonteringen.

Vidare, att en klar majoritet av SAAB-arbetarna ställde sig - tyst eller aktivt - lojala med strejken och de strejkande. Borgarpressens lögn om "trakasserier", "hot" mot de arbetare som inte deltog i vare sig strejken eller de strejkdemonstrationer som genomfördes, är och förblir lögn i syfte att så ut splittring bland de strejkande - och icke-strejkande arbetare.

Den debatt som fördes under och efter strejken, tenderade ofta att gå över till en sådan häftig sektierism,

STREJKDEMONSTRATION, 1000 DELTAR

de i strejken aktiva vänstergrupperna emellan, att man mer än en gång ställer sig frågan om det överhuvudtaget är möjligt att föra en strejk till seger, under de förhållanden som nu förelåg. Under dessa omständigheter har vissa grupper, om ens det - sekter är en mer passande beteckning, mage att påstå sig fört "en konsekvent och rakryggad politik under hela strejken". Andra grupper, MLK (Marxist-Leninistiska Kampförbundet) och FK (Förbundet Kommunist) t ex är ärliga nog att beskriva strejken som alltför spontanistisk för att ett organiserat och utvecklande arbete var möjligt att bedriva efter det att strejken brutit ut. I all synnerhet som vissa grupperingar såg som sin huvuduppgift att angripa en närstående grupp - inte att kämpa för kraven och flytta fram arbetarnas positioner!

Strejken blev ett misslyckande. Inget av de, dåligt organiserade och förberedda, krav som restes gick igenom. Företaget, facket, verkstadsföreningen och borgarpressen tog alla chanser till att slå ut splittring och förvirring. Sätillvida lärde de mer av strejken än de

strejkande kanske gjorde. För varje oorganiserad, "vild" strejk, som kommer att genomföras blir motståndaren - arbetsköparen och deras köpta lakejer - alltmer välorganiserade och beväpnade. Vi ska inte tro annat än att arbetsköparna i intimt samarbete med facket vid det här laget har noterat tillräckligt med erfarenheter av de vilda strejkerna för att kunna gå segrande ur kampen mer än en gång till. *Motståndaren är nu mycket välorganiserad.*

Sällan har ett så tungt och mödosamt arbete legat framför den revolutionära rörelsen som nu. Vi måste helt enkelt komma ikapp - och helst förbi - arbetsköparna i argument och organisering. Det måste vara en absolut förutsättning för att strejken kan göras till ett viktigt och utmärkt vapen i klasskampen.

Vad vi bl a kan lära av SAAB-strejken, är att inte låta den ekonomiska kampen överskugga kampen för själva samhället. Med en strejk måste arbetarna flytta fram sina positioner på arbetsköparnas bekostnad, dom måste röja vägen för ett utvecklande och omfattande arbete även efter strejken.

Att många av de strejker som genomförts har misslyckats, tror vi ligger i det att den ekonomiska kampen - kampen för så och så mycket i timmen - har överskuggat den kamp vi kallar maktkampen. Erfarenheterna från de strejker som genomförts - lyckade eller mindre lyckade - bekräftar också denna iakttagelse. Jämförelsen LKAB-SAAB är slående i detta sammanhang.

Vi menar alltså, att ett revolutionärt arbetsplatsarbete idag, som inte alls "måste" mynna ut i en strejk måste ställa som sin uppgift att svara mot de konkreta förhållanden som föreligger, med kvalitativa och kvantitativa skillnader på många arbetsplatser. Lönekampen får aldrig drivas ensam. Kampen för arbetarnas kontroll över arbetstakten, kontroll över arbetsmiljön, vetorätt i förhandlingarna, avsky för ackorden, tidsstudereringen, skiftgången m m, måste också inta en central plats i det organiserade arbetsplatsarbetet idag. Väl medvetna om att detta förenar oss med några revolutionära grupper, och ställer oss i "skottgluggen" för andra grupper (inte bara facket och arbetsköparna!) menar vi att denna väg är den enda som erbjuder möjligheten att ständigt utveckla och radikaliserar arbetarkampen.

STÖD FNL
pg. 400 499-0

STÖD PAIGC
pg. 364 892-0

valen på Volvo — Torslanda:

Rösta här och nu — stämpla in i morgon klockan sju

Ja, ungefär så uttrycker sig Volvoarbetaren i en avslöjande kommentar till de nyligen genomförda fackliga valen på Volvo i Göteborg.

Och vi måste tillstå: Volvoarbetaren, en arbetsplats-tidning som utges av militanta jobbare på Volvo i Göteborg, har verkligen förstått det här med fackliga val, parlamentarism och borgerligt representationsystem.

Man har förstått att arbetarna aldrig någonsin har eller kommer kunna förändra någonting med en röstsedels hjälp. "Självständig kamp ger resultat", fortsätter Volvoarbetaren, och vi skulle endast vilja tillägga: ja, och endast den!

Samtidigt som vi vill önska Volvoarbetaren lycka till i sitt fortsatta arbete vill vi sluta med några rader ur det senaste numret:

"RÖSTA PÅ... RÖSTA PÅ...

Sno på, lägg din röst, så kommer nog allt att ordna sig

Så kommer dom nog att ordna allt...
med sitt vänliga prat
Så ta det lugnt, det finns höga herrar (s)
som sköter de frågor som rör dig,
som sköter ditt liv.

VEM GER DU DIN RÖST? VEM GER DU DITT LIV?

TA DIG SJÄLV DINA FÄTTIGHETER
- BESTÄM SJÄLV ÖVER DITT LIV."

Fotnot: Vem som vann pajasvalet på Volvo? Sossarna - såklart! Och vi betvivlar inte att dom kommer att uträtta lika "mycket" för Volvoarbetarna, som dom uträttat för den svenska arbetarklassen i stort under de 40 år de suttit och möglat på regeringstaburettarna.

Du kan komma i kontakt med Volvoarbetaren via:

A. Bjerkman
Mariebergsgatan 2 414 56 GÖTEBORG

Ur VOLVOARBETAREN, februari 1973

DÖD ÅT KONSTEN?

Konsten och konstnärernas funktion har varit och är fortfarande ett problem för den "revolutionära" vänstern. En del utav den betraktar naturligtvis inte konsten som något problem, utan för fram "socialrealismen" som "proletariatets konst" - utan att ta hänsyn till proletariatets lättförklarligt lilla intresse för socialrealismen. En annan del av vänstern betraktar inte heller konsten som något problem, men för istället fram "folkets kultur", "folkets musik" o s v - utan att ta hänsyn till att vi faktiskt lever i ett klassamhälle där omöjligt "folket" kan ha någon gemensam kultur. För en tredje del av vänstern är faktiskt konsten ett problem, d v s dom har aldrig förstått konstens grundläggande egenskaper, och kan därför inte se någon "lösning" på problemet och därför håller dom i stort sett käften i denna fråga.

Det finns dock en tapper skara, som envisas med att irritera borgarna och den ortodoxa vänstern genom att betrakta konsten som ett problem för den sociala revolutionen. Till denna lilla skara hör Torsten Bergmark, som utkommit med en tredje bok med analyser av konstens roll och funktion. Boken heter symptomatiskt nog *Konstnären som politiker* (Arbetarkultur, ca 17:-). Den utgör en fristående fortsättning av Bergmarks tidigare böcker; *Kampen om rummet* och *Konst, klass, kapital*.

Titeln "Konstnären som politiker" anger tonen för Bergmarks analyser: konstnären har i sin verksamhet en politisk funktion, medvetet eller omedvetet, socialist eller liberal. Den borgerliga konsten är naturligtvis ett uttryck för den härskande klassens ideologi, men kan konsten under kapitalismen vara revolutionär? Upprätt håller inte all konst idag ett borgerligt status quo, en borgerlig kultursyn? Och konstnären själv, hur skall han bete sig för att bryta sig ur borgerligheten kulturböjor? Dessa är några av de viktiga frågor Bergmark ställer. Vi får inga trovissa svar, utan snarare en djuplodande diskussion, där olika utvägar antyds.

KONSTEN UNDER KAPITALISMEN

Utgångspunkt för boken är Marx' nyktra konstaterande att "den kapitalistiska produktionen är fientlig till vissa arter av intellektuell produktion, t ex konsten och poesin...". Påståendet är naturligtvis riktigt, men det kan nu kompletteras ungefär så här: kapitalismen har, genom sin kommersialisering av alla människans produkter, en förmåga att inkorporera även den s k "revolutionära" konsten i den borgerliga klasskulturen. Bergmark exemplifierar detta, dels med filmaren Pasolini, vars individuella revolt mot borgerligheten blir helt obegriplig och därmed ett stöd för status quo, och dels med Picasso, som bara behöver spilla ut en bläckflaska på ett papper för att tjäna pengar; den gamla kubismen har faktiskt blivit en "katedral av skithögar". Denna kapitalismens förmåga framstår i än högre grad om man betraktar t ex dadaismens och surrealismens misslyckande.

Konsten under kapitalismen har förlorat sitt *bruksvärde*, annat än som förkämpe för den härskande klassens ideologi, där konsten är en del av den "kultur" som används i upprätthållandet av de bestående värdena. Därmed har konsten också blivit inkorporerad i kapitalismens "varufetischism", konstnären är i dag en *varuproducent*, en skapare av *bytesvärde*.

REVOLUTIONÄR KONST

Därmed är vi framme vid den kanske viktigaste frågan: är det möjligt att skapa en konst, vars funktion är revolutionär under kapitalismen? Eller måste vi åter ta upp det gamla slagordet "död åt konsten"? Den första frågan kan tyvärr bara besvaras med ett *nej*, det är omöjligt, vi måste istället sätta alla krafter till att

förstöra "kulturen" och därmed "konsten". Bergmark redogör, lite fragmentariskt, för några marxistiska ståndpunkter i denna frågeställning. Dels Lukacs' humanistiska (i min mening kulturkonserverativa) syn, som innebär ett ställningstagande för den uppåtstigande borgarklassens humanistiska kultur. Dels den skola (främst Ernst Fischer) som propagerar revolten *inom* konsten och som är positiv till 1900-talets "modernism". Han redogör också för den nya italienska skola, vilken propagerar förstörandet av konsten. Den menar att "konsten - även om den propagerar för revolutionen - förutsätter och befäster, just genom sin struktur, passiviteten och reifikationen (förtingligandet) hos dem som den vänder sig till". Och fortsätter: "Konsten dör inte en naturlig död, bara därför att de skapande energierna är i avtagande, vi måste *avläsa* den, just därför att de skapande energierna förverkligas autentiskt enbart i revolutionen. Varje försök att *utnyttja* dem för detta mål är en undanflykt som bara förstärker alienationen, därför att ett sådant försök representerar skapandet i en alienerad form. Revolutionen kommer att innebära konstens död - på samma sätt som den kommer att innebära slutet på alla andra *separat* aktiviteter (kulturen, religionen, politiken, ekonomin...) - eller också är den inte revolution." Bergmark avslutar detta kapitel med en fråga: "Att bevara en kultur, liknar inte det - i vår tid, i vårt samhälle - alltför mycket ett dögrävararbete?".

DADAISMEN

Bergmark har sina sympatier hos revolutionärerna, även om han inte klart tar ställning. Man saknar här en analys av de försök som gjorts att ta död på konsten, d v s främst *dada*, och också en analys av den officiella konsten i de s k "socialistiska" staterna och som också är vår egen Stalin-vänsters konstsyn: social-"realismen". En annan lite besvärande, men naturlig, svaghet hos boken är dess nästan totala avsaknad av illustrationer, vilket gör att resonemangen ibland kan verka lite abstrakta för läsaren.

Dada upphävd stridsropet "död åt konsten" redan när seklet var ungt. Dada var "mot konsten och för naturen". Dada var en mycket vacker revolt, men vad som nu finns kvar av den är några dammiga tingestar på våra museer för modern konst. D v s dada misslyckades. *Marcel Duchamp*, som var dadas initiativtagare, arbetade med "readymades", färdiggjorda föremål (t ex en pissoar) som kallades konst av konstnären i syfte att förstöra konstbegreppet. På en utställning hade Max Ernst hängt en yxa bredvid ett konstverk. Publiken uppmannades slå sönder tavlan. Naturligtvis fick den hänga ostörd. Dada såg konstmuseerna som en av sina största fiender. Men ändå hänger dadaismens avkommor där, eller i privata konstsamlingar.

Dada gjorde ett grundläggande misstag: man hade principen "allting är konst" istället för "ingenting är konst". Därmed hamnade dadas revolt *inom* konstens ramar. Dada var dessutom en mycket splittrad samling konstnärer: de var allt från revolutionära socialister till humanistiska liberaler. Upproret var mycket spontanistiskt till sin natur, och man hade ingen teoretisk grund, annat än upplevelsen av den borgerliga konsten som dekorativ försäljningsvara. Men en väsentlig erfarenhet är några av de tyska dadaisternas aktiva medverkan i rådsupproren i Tyskland 1918-20.

KONSTEN UNDER SOCIALISMEN

Vilken funktion har då "konsten" under socialismen, eller snarare vad är "konst" under socialismen? Den enda erfarenhet av vikt har vi från ryska revolutionen, men i och med att arbetarmakten snabbt förvandlades till

byråkrati, bytte också konsten karaktär. Det livfulla experimenterandet blev till den officiellt proklamerade "socialrealismen". Denna avart av "realism" är naturligtvis bara ett uttryck för den nya härskande klassens, byråkratins, ideologi. Det är svårt att inse vad hjältebilder av muskulösa, vackra "arbetare" eller hyllningsbilder till Mao tse-tung eller Kim Il Sung har med realism att göra. André Breton karaktäriserar i Surrealismens Andra Manifest de s k "proletära" författarna och konstnärerna som "mystifikatörer och slipade skurkar", som "de säkraste kontra-revolutionärerna".

"Den Store Ledaren", Kim Il Sung. Exempel på "socialrealism"

Det är bara att instämma. Bergmark skriver: "Alltså räcker det inte...att konstnären ställer sig i proletariatets tjänst för att han ska befria sig från alienationen: han måste tvärtom i praktiken förneka sig själv som konstnär".

Men vilka uttryck tar sig då "konsten" i ett revolutionärt samhälle? Bergmark ger oss en vettig bild: "Det viktiga är att man måste förutsätta en genomgripande förändring av den ekonomiska strukturen, av ägandeförhållandena. Om konsten i ett klasslöst samhälle är frigjord från ägandet och därmed inte kan utgöra ett privilegium, så måste det också innebära att konsten inte längre kan förvandlas till vara, till fetisch. Och därmed förskjuts också definitivt betoningen över *från* konst som objekt *till* konst som aktivitet, som skapande. Därmed har också tagits ett steg mot upphävandet av motsättningen mellan 'kontemplativt' skapande, liksom självklart mellan 'kultur' och 'produktion'. Revolutionen är konstens förverkligande i praktiken - ja, men inte i betydelsen av motsatser som upphäver varandra. Konstverket - även i sin egenskap av 'utvecklad teknisk produkt' - återinsätts i ett sammanhang där det inte längre är till för att konsumeras (som alienerad form av behovstillfredsställelse) utan där det är ett fantasins verktyg för erövring av verkligheten". Men som Bergmark påpekar; då vi inte upplevt något klasslöst samhälle, kan vi inte gå in på detaljer.

Konstnären har allt för länge varit *politiker*, en alienerad produkt av kapitalismens konsumtionsideologi. Det är på tiden att han blir revolutionär.

U O

PAMFLETTER

- Rosa Luxemburg: Marxism kontra leninism, 2:50, en kritik av den leninistiska organisationsteorin
- Paul Cardan: Socialismens mening, 3:- vad socialismen verkligen innebär
- Martin Glaberman: Mao som dialektiker, 3:- en kritik av Mao tse-Tung-"tänkandet" utifrån en marxistisk ståndpunkt

Pamfletterna beställs från V U S, Box 224, 351 05 VAX-JÖ, p. g. 3 12 68 - 6

NYA PAMFLETTER

ARBETARPRESS erbjuder:

KLASSKAMP I POLEN 1970-71
pris 4:-

Maurice Brinton:
Auktoritär uppfostran, sexuellt förtryck och
POLITIKENS IRRATIONALITET
Ny utökad upplaga med appendix av Clara Zetkin och
Victor Serge
Pris 5:-

Anton Pannekoek:
LENIN SOM FILOSOF
Pris 8:- (kommer ut i maj)

För presentation av dessa, se annan plats i tidningen.

Dessutom, tidigare utgiven
FRÅN SPARTAKISM TILL NATIONALBOLSJEVISM,
en historik över de tyska rådsupproren och kommunistpartiernas degenerering.
Pris 4:-

Beställ från:
ARBETARPRESS
Box 221
551 02 JÖNKÖPING

pg. 86 58 50 - 2 (Tidblom) - telefon: 036 / 18 59 76

Picasso är död — död åt Picasso !

Picasso hann tyvärr bli 90 år innan han dog. Hans död innebar att jubelkörerna åter trädde i aktion för att hylla honom. Sv.D., DN, Aftonbladet och Ny Dag, alla stämde de in. Picasso var nämligen en av de Stora Konstnärerna. Han ensam försörjde en hel hord av Konsthandlare och Konstkritiker. Det är självklart att Picasso saknas och sörjs av dessa konstprofitörer. Men det måste stå klart att Picassos död bara innebär att ytterligare en del av den borgerliga kulturen röjt sig självt ur vägen. Men det räcker inte med att individen Picasso är död. Vi måste också befria oss från det ok som hans livsverk, främst *kubismen*, är för revolutionen. Kubismen var nödvändig för konstens utveckling, men idag är den ett dött ting, eller - för att tala med dadaisterna - "en katedral av skithögar".

Picasso - 'kommunistisk' konstnär

ARBETARRÅDEN:

PETROGRADSOVJETEN (1920): FÖRSAMLING AV ARBETARE

För inte så länge sedan utkom en antologi i den västtyska bokserien "Kursbuch" om karaktären hos de stater som vi normalt brukar beteckna som "socialistiska". Man behandlade bl.a. Kuba, Nordkorea och Kina. Boken uppmärksammades av borgerliga kulturspaltsrecensenter, därför att det tydligen var något nytt för dem, att personer som betecknar sig som socialister och kommunister kan ifrågasätta att de stater, som i årtal utmålats som socialistiska, överhuvudtaget har något med detta begrepp att göra.

Annars är det ett känt faktum, att redan "den första socialistiska staten" - Sovjetunionen - allt sedan sin tillkomst ifrågasatts av enskilda kommunister och kommunistiska organisationer. Hur ironiskt det än kan förefalla, så var det Mao och Kinas Kommunistiska Parti, som på allvar "bröt isen". Genom att hävda att Sovjetunionen "degenererat" från en socialistisk till en "socialimperialistisk" stat genom "Chrustjev-kuppen" 1956, spred man i relativt breda kretsar föreställningen att en socialistisk stat överhuvudtaget kan urarta. Denna tanke vann ytterligare spridning genom uppsvinget för den trotskistiska rörelsen (främst i Frankrike) vid mitten av sextiotalet. Trotskismen har som bekant alltid hävdad, att inte bara Sovjet och dess vassallstater är degenererade (s.k. degenererade arbetarstater) utan också Folkrepubliken Kina. Tidpunkten för förfallet i Sovjet sätter man dock inte vid 1956, utan betydligt tidigare, någon gång på 1920-talet, ungefär samtidigt med att Trotskij tvingades i landsflykt.

VAD ÄR EN SOCIALISTISK STAT?

Om en socialistisk stat kan urarta - vad är då en socialistisk stat? Att en sådan frågeställning aktualiseras är av yttersta vikt för den socialistiska världsrörelsens fortsatta utveckling. Den bidrar till att svepa undan många av de rökridåer om socialismens egentliga karaktär, som i decennier lagts ut av den stalinistiska "arbetar"rörelsen.

Vad vi här har för avsikt att göra, är att ge en någorlunda komprimerad men ändå sammanfattande presentation av Rådssocialisternas syn på detta problem.

Utgångspunkten för oss är att SOCIALISM ÄR ARBETARMAKT, och detta taget i sin direkta, "raka" betydelse. Vi accepterar inga ersättningsteorier enligt vilka ett visst parti "förkroppsligar" proletariats objektiva intressen", varken under eller efter revolutionen. En sådan föreställning är så till den grad fantastisk och till sin natur *ärkefasistisk* ("Führern tänker åt oss"), att det är en gåta hur mogna och i övrigt reflekterande människor kunnat vinnas för denna idé.

Denna "historiska rätt" att agera å andras vägnar har motiverats på många sätt. En "förklaring" är att Partiet omfattar den vetenskapliga marxismen, och att dess politik följaktligen är lika vetenskaplig, rationell och objektivt sann. En annan är, att Partiet, sedan det lyckats "föreninga sig med de mest medvetna arbetarklasselementen", erhåller denna "rätt". Båda motiveringarna

faller på samma sak - var finner man den "historiska domstol" som avgör om Partiet verkligen tillägnat sig den vetenskapliga marxismen (förutom i fraseologin), respektive att de arbetarelement som vunnits verkligen är de mest medvetna? Givetvis existerar ingen sådan domstol. I bägge fallen är det Partiet självt, som gör bedömningarna. Än mer förvirrat blir det i dagens läge, då det inte bara finns utan ett helt koppel Partier, som alla gör anspråk på samma "historiska rätt".

Rådssocialisterna företräder alltså uppfattningen, att inget politiskt parti kan sitta inne med mera makt än något annat i ett socialistiskt samhälle - närmare preciserat: *institutionell* makt, t.ex. innehavet av *statsapparaten* med dess polis, domstolar och militär. Samhället kan inte förvaltas på ett sätt, som överensstämmer med eller visar avgörande likheter med det kapitalistiska samhället, om man fortfarande vill hävda att *arbetarklassen* sitter vid makten.

PARISKOMMUNENS PRINCIPER

Socialismens seger kan säkras bara genom att den proletära staten byggs upp. Under socialismen styres samhället kollektivt, d v s statsmakten tillhör proletariatsstaten. Den socialistiska staten är det politiska uttrycket för *arbetarklassens* maktinnehav. Den borgerliga demokratin innebär en *diktatur* över arbetarmassorna. Men den proletära demokratin är också en diktatur. Men en diktatur utövd av majoriteten av folket, främst arbetarklassen, över de forna härskarna. Det betyder att proletariatsstaten utövar en *demokratisk* diktatur. Den proletära staten måste byggas demokratiskt för att arbetarmakten inte skall bli någon fras. Den proletära demokratin är naturligtvis inte samma "demokrati" som den borgerliga parlamentariska. Redan Pariskommunen formulerade principerna för den proletära demokratin för över hundra år sedan:

1. Alla som på något sätt utses att föra talan för en viss grupp eller har administrativa uppdrag av beslutsfattande natur måste *tillåttas genom val, vara ansvariga och när som helst kunna avsättas av sina väljare.*
2. Ingen delegat eller administratör får *tjåna mer än en normal arbetarlön.*

Dessa principer är helt grundläggande. Men redan på detta stadium kan vi konstatera att ingen s.k. socialistisk stat uppfyller dessa helt nödvändiga kriterier på proletär demokrati.

Men hur ska ett socialistiskt samhälle efter dessa principer kunna utformas idag, i ett högidustrialiserat samhälle? Frågeställningen tvingar oss att ta i närmare betraktande den organisationsform som *arbetarrådet* utgör.

VAD ÄR ETT ARBETARRÅD?

1905 uppstod de första arbetarråden under revolten i St Petersburg. Sedan dess har rådets och Kommunens principer varit oupplösligt förenade begrepp. I ett so-

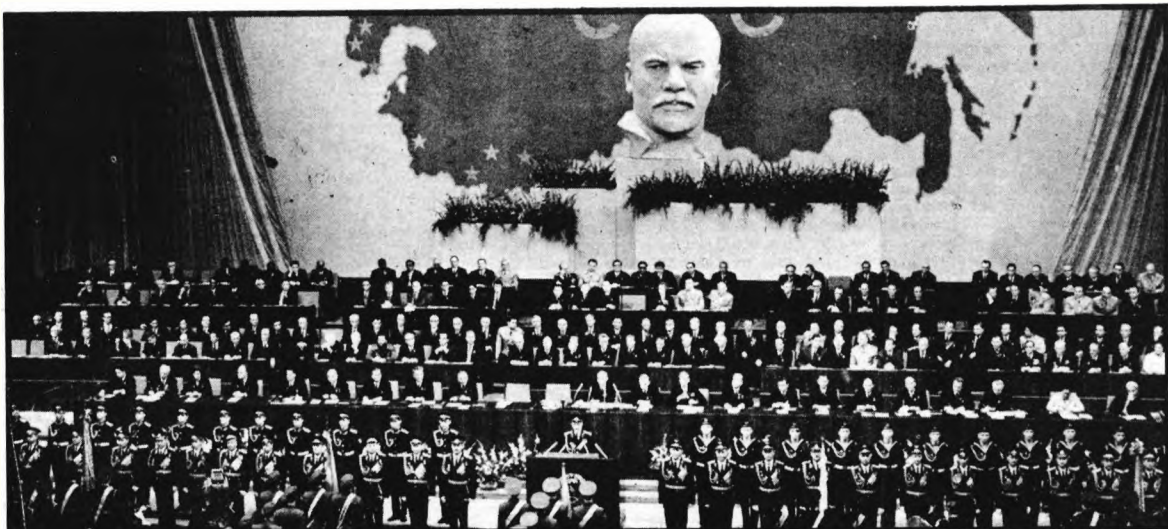
cialistiskt samhälle, uppbyggt på arbetarråd, besitter alla arbetare inom en enskild produktionsenhet de värden som anförtratts dem - d v s själva produktionsanläggningen - och de är inför landets alla arbetande människor ansvariga för att dessa värden förblir oskadda och används ändamålsenligt. Beteckningen arbetarråd syftar på den organisation som förvaltar den enskilda produktionsenheten. Rådet består av två delar: *stormötet*, i vilket alla som arbetar på företaget deltar, och dess verkställande organ, *drifterådet*. På varje arbetsplats måste ett program utarbetas för den totala verksamheten, för arbetsprogrammet och den inre ordningen på företaget, arbetsmiljön och arbetstakten, detta inom ramen för de produktionsuppgifter som tilldelats dem av den proletära staten. Detta program ska diskuteras och stadfästas av stormötet. Arbetarrådet ska dessutom diskutera och ta ställning till flerårsplaner och andra centrala beslut gällande hela landet. Dessutom skall arbetarrådet välja delegater till den lokala församlingen inom rådkommunen, d v s vad som kan sägas motsvara våra dagars kommuner.

Så långt kommet i texten finns det inga större skillnader mellan våra idéer om arbetarråden och de hos vissa andra grupper, som också upptagit råden i sin terminologi. Ända sedan det ögonblick råden för första gången uppträdde på den historiska scenen, har de sökt passas in i teoretiska konstruktioner som ständigt haft den heliga treenigheten "Råd-Parti-Stat" som bärande element - som en ny version av den gamla liberala maktfördelningsläran (med en åtskillnad mellan den utförande, lagstiftande och dömande makten) och lika komplett oduglig i praktiken.

Kruket är vem som ska besitta den *centrala* makten, d v s vem som avgör innehållet i den ekonomiska planen och fattar de övriga centrala besluten. Det finns nämligen en möjlighet att överlämna sådana avgöranden åt ett parti, som på något sätt vunnit arbetarklassens förtroende och därför anser sig ha fått fullmakt att i avgörande frågor fatta beslut i traditionell "parlamentarisk" ordning. Detta kommer i så fall att innebära ständiga slitningar mellan arbetarråd och rådkommuner å ena sidan och den centrala makten å den andra. I en motsättning existerar inget "jämviktsläge". En motsättning kan inte permanentas till någon för evigt bestående "dubbelmaktssituation". Tvärtom strävar motsättningen ständigt efter att lösas, och *kommer att lösas*. Så länge arbetarklassens förtroende för det "revolutionära partiet" i ledningen står orubbat, kommer denna "lösning" att innebära att rådets och rådkommunernas autonomi ständigt beskärs, tills de slutligen reduceras till harmlösa remissinstanser.

DEN CENTRALA MAKTEN

Vi anser det fullt möjligt, att upprätta en lika demokratisk kontroll av de centrala instanserna som av de lokala och regionala enheterna. Som exempel väljer

50-ÅRSDAGEN AV SOVJETUNIONENS FÖRFATTNING FIRAS I KREML (1972): FÖRSAMLING AV BYRÅKRATER MED HUSGUD

DE PROLETÄRA MAKTORGANEN

GRUVARBETARNAS STORMÖTE I KIRUNA (1969)

vi den ekonomiska planeringen.

Den socialistiska ekonomin måste baseras på en enhetlig ekonomisk plan, som utgör grundvalen för ett organiserat utnyttjande av landets produktionsresurser. Planeekonomin innebär både ett ändamålsenligt användande av arbetskraft, maskiner och lokaler, och en organiserad, målinriktad fördelning av dessa resurser på ekonomins olika delar. För att denna planering skall kunna komma till stånd, för att information om vilka behov och vilka resurser som finns skall kunna samlas och bearbetas, för att t.ex. förslag om flerårsplaner skall kunna komma ut till basplanet för diskussioner, måste det helt klart finnas vissa centrala instanser, som har hand om denna samordning. Men det är *absolut nödvändigt* att dessa centrala organ står under direkt uppsikt och kontroll från basen i samhället, från arbetarna, genom att de centrala instanserna väljs direkt på viss maximitid. De valda delegaterna kan när som helst återkallas av den församling som valt dem, och bör i största möjliga mån inte omväxlas, utan ersättas

av nytt folk. Vidare bör delegaterna om möjligt kvarstå i produktionen.

Under och strax efter en revolution kommer det emellertid att vara nödvändigt, att centralförsamlingen beslutar om hur produktionen skall samordnas, innan man i råden hinner diskutera den första femårsplanen. Centralförsamlingen måste också utse ett verkställande utskott, vilket handhar de löpande ärendena under den tid centralförsamlingen inte är samlad. Centralförsamlingen måste likaledes utse utskott, som handhar olika frågor, som t.ex. flerårsplanerna, utbildningen, den socialistiska propagandan etc.

I denna rådsorganisering är det helt nödvändigt, att minoriteten är underordnad majoritetens beslut, liksom att det enskilda arbetarrådet är underordnat den lokala församlingens beslut i frågor, som angår andra än bara arbetarrådet, att rådskommunen på samma sätt är underordnad centralförsamlingen och att centralförsamlingen slutligen är underordnad majoriteten av råds-kommunerna och arbetarråden.

Vi tror, att vi härmed gjort en ganska klar, om än inte uttömmande, framställning över hur vi föreställer oss ett socialistiskt samhälle. Det är inte i sektaristisk iver, som vi envist hävdar att denna eller en näraliggande typ av organisering är den enda som förtjänar att betecknas som socialistisk. Ty, om vi anser, att "proletariatets diktatur" skall vara mera än en fras, så måste det verkligen *vara* proletariatet, som sitter vid makten - i lika hög grad som bourgeoisin innehar makten under kapitalismen.

Vi konstaterade tidigare, att ingen av de stater, som utger sig för att vara socialistiska, uppfyller ens "minimikravet" på proletär demokrati - Pariskommunens principer. Och det finns följaktligen inte heller någon, som ens tillnärmelsevis överensstämmer med den bild av ett arbetarrådssamhälle vi skisserat ovan. Den *socialistiska* revolutionen är därför en nödvändighet även i dessa länder, likaväl som i de kapitalistiska.

RÅDSUPPROREN I TYSKLAND

Revolutionen hade svept över huvuddelen av Tyskland, när resningen i Berlin slutligen utbröt den 9 november 1918. Revolten mötte föga motstånd, och inom några få dagar täckte ett nätverk av råd (arbetar-soldat-, matros- och bonderåd) det tyska riket. Dessa råd (vars föregångare var fabrikskommittéerna under 1917 och 1918 års strejkrörelser) övertog i stor utsträckning den gamla statsapparatus funktioner. Driftsråd på fabriker samordnades till centralråd, som täckte hela städer. Röda Miliser bildades, borgarpressen stoppades, reaktionärer i offentlig ställning berövades sina positioner. I Wilhelmshaven sökte matrosrådet få kontakt med de ryska matroserna i Kronstadt, och i Berlin uppmanade Exekutivrådet av Berlins Arbetar- och Soldatråd den internationella arbetarklassen att intensifiera kampen med sikte på omedelbar världsrevolution. Detta Exekutivråd återkallade den order, som SPD:s ledare Ebert utfärdat, nämligen att återge officerskastet högsta befälet och därmed den politiska makten. Den 23 november tillkännagav Exekutivrådet: "Den politiska makten ligger nu i händerna på den Tyska Socialistiska Republikens Arbetar- och Soldatråd."

I många områden var dock råden ingenting annat än tom-

ma skal. När det stod klart, att ingenting kunde stoppa revolutionen, låtsades socialdemokraterna att de stod bakom den. De formerade beredvilligt "råd" på många orter tillsammans med folk ur USPD:s högerflygel. Medlemmarna bestod mestadels av funktionärer inom SPD och fackföreningarna. T.o.m. icke-socialistiska partier deltog i rörelsen. Inom armén hände det, att officerare bildade råd och de få bonderåd som bildades var till övervägande delen icke-revolutionära. Härigenom var majoriteten av de "råd" som bildades inga genuina sådana, sammansatta av valda och återkallbara delegater för arbetarklassen, utan i huvudsak verktyg för SPD, som betraktade dem som ordningens upprätthållare tills statsapparaten reparerats och en Nationalförsamling kommit till stånd.

Berlins Exekutivråd sammankallade till en alltysk råds-kongress, som öppnades i Berlin 16 december 1918. Delegaterna till denna kongress var utsedda av de lokala råden, så att av 490 delegater var 288 socialdemokrater, 88 från USPD och endast 10 spartakister. Soldaterna, med sina 20% av deltagarna, var klart överrepresenterade. Vidare var 250 personer "professionella" politiker eller funktionärer, jämfört med bara 179 arbetare. Mühler, å Exekutivrådets vägnar, öppnade förhandling-

arna med den profetiska varningen: "Om råden faller, kommer ingenting att återstå av revolutionen". Hans tal störcdes av demonstrerande berlinarbetare, som krävde all makt åt arbetarråden och upplösandet av SPD-kabinetet. Denna massans manifestation hade emellertid ingen effekt, lika lite som Daumigs (vänster-USPD) eller Lafenbergs (Förenade Revolutionärerna) deklamationer. Den senare yttrade: "Den högsta myndigheten har kommit att tillfalla råden. Som representanter för Tysklands arbetar- och soldatråd, griper denna kongress makten". Men kongressen avlog med 344 röster mot 98 en motion till förmån för rådssystemet, och krävde istället att allmänna val skulle hållas för upprättandet av en Nationalförsamling.

Daumig yttrade: "Revolutionen har hängt sig själv".

Den, som vill veta mer om denna viktiga erfarenhet i arbetarrörelsens historia, kan från ARBETARPRESS beställa pamfletten

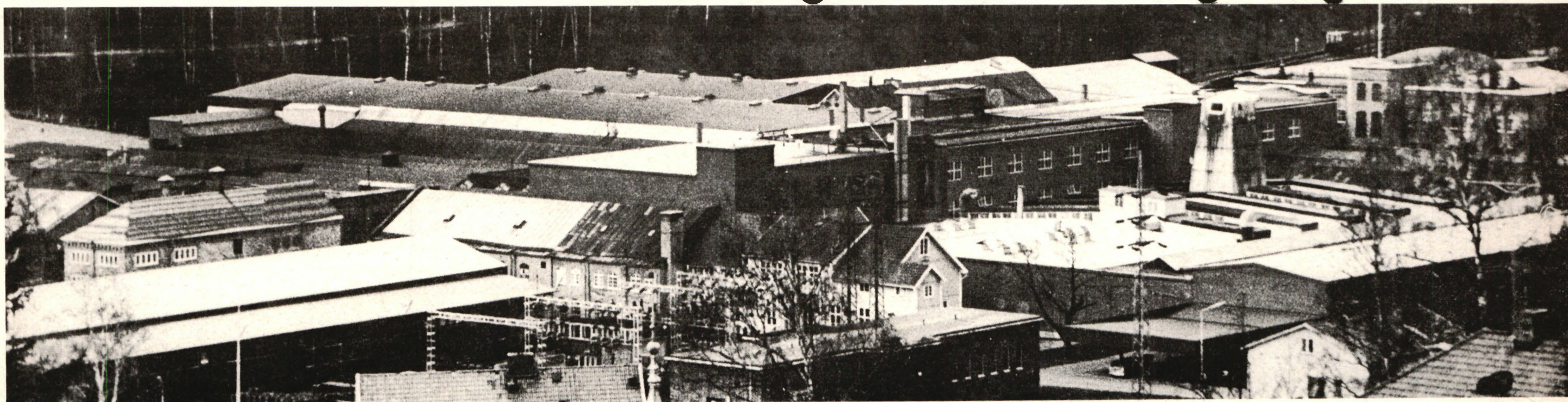
FRÅN SPARTAKISM TILL NATIONALBOLSJEVISM
en redogörelse för de tyska rådsupproren. Pris 4:-

Beställes på postgiro 86 58 50 - 2 ("ARBETARPRESS, c/o Tidblom").

**"Socialismen är till sitt mål och på hela sin väg
en kamp för frihetens förverkligande"**

Karl Korsch

Arbetare vid Husqvarna elspisfabrik i Norrahammar: "Här inte bara vet man att man är utsugen- man känner sig utsugen också!"

Norrahammars Bruk

Det är Lasse som berättar. Lasse är något över de femtio, och har arbetat inom Husqvarna-koncernen sedan slutet av fyrtiotalet. Som kommunist vet han vad det vill säga att under det kalla krigets mest hatiska år mot kommunister och radikala jobbare ha stått nere på verkstadsgolvet.

"Det var ett rent helvete", berättar Lasse för ARBETARMAKT och fortsätter: "Och inte fick man någon hjälp av partiet heller (SKP, nuvarande VPK, red:s anm.). Sossarna, som vid den tiden helt lierat sig med kapitalet, var beväpnade till tanderna med 'argument' och anti-kommunistisk propaganda. Självt visste man inte riktigt vad man skulle tro och inte tro. Efter pakten Hittlertyskland-Stalin och 20:e parti-kongressen, då Chrusjtjev gjorde sina 'avslöjanden' om stalinismens terrorvälde över våra sovjetiska kamrater, kände man sig slagen till marken. Då var det kanske lättare att vara kommunist vid tiden för den ryska revolutionen. Farsgubben han var ju det t ex, och då visste man att arbetarklassen hade tillkämpat sig makten och grundat en union av sovjeter, Sovjetunionen. Men sedan blev ju informationen alltmer knapphändig, man tvingades tillförlita sig till rykten och förhoppningar, men någonstans förtod man att arbetarnas makt var krossad. Byråkraterna, de nya förtryckarna av arbetarna, hade tagit över. Det har ju senare också bekräftats."

Lasse är väl förtrogen med den kommunistiska rörelsens historia. Har läst det mesta och på egen hand letat efter information och historieskrivning. "Historien är till för att lära sig av", säger Lasse. Stalinismen accepterade han aldrig, han visste tillräckligt om den för att fördöma den som ett nytt slaveri för arbetarklassen. Detta ställningstagande innebar också att han inte var särdeles populär inom partiet. Men, han var "en bra propagandist" sa partiet, och lät honom verka tämligen fritt - så länge han nu verkade. I mitten på 60-talet lämnade nämligen Lasse partiet. Inte på grund att han inte längre var kommunist, utan, som han själv säger, "på grund av SKP-VPK:s blinda Stalin- och Kremldyrkan".

Ett arbetaravantgarde växer fram

Idag, snart tio år senare, är han fortfarande kommunist. Och fortfarande aktiv, sin ålder till trots. Men nu är Lasse aktiv i det revolutionära arbetaravantgarde som under de senaste åren utvecklats på arbetsplatserna. Men nu ser han inte längre som sin uppgift att delta i något byråkratiskt partiarbete, inte heller uppmana sina jobbarkompisar att sluta upp bakom facket och sossarnas svanspolitik.

"Nej, demokratiska kamporgan ska det vara. Enligt Pariskommunens proletära principer. Inget borgerligt trans om självutnämnda representanter och 'ledare', och andra förrädare", berättar Lasse. Och han vet det mesta om proletärt demokratiska klassorgan i arbetarklassens historia; arbetarråden, fabrikskommittéerna, sovjeterna, soldatråden, m.m.

"Man blir ju inte mindre kommunist med åren", brukar Lasse säga.

Parca & Husqvarna - ägandeförhållandena

Lasses arbetsplats är, som tidigare nämnts, Husqvarna elspisfabrik i Norrahammar, strax söder om Jönköping. Elspisfabriken bildar tillsammans med Parca Norrahammar AB, ett företag i gjuteribranschen som främst tillverkar värmepannor, Norrahammars Bruk. "Bruket", som det vanligtvis kallas.

Sammanlagt arbetar c:a 1 300 där, därav 1 150 arbetare, fördelade på Parca (700) och Husqvarna (450). Ägandeförhållandena är något komplicerade, åtminstone vad som gäller Parca. Elspisfabriken ägs naturligtvis av Husqvarnakoncernen, Husqvarna AB. Idag räknar Husqvarna AB nästan 5 000 anställda, bara i huvudfabrikerna i Husqvarna arbetar c:a 3 000. I Husqvarna har Wallenbergskoncernen aktier. Många aktier. Det fick man om inte tidigare bekräftat alldeles nyligen. Då besökte nämligen självaste f d Facitchefen, Gunnar Ericsson, elspisfabriken. Med följe och allt.

Husqvarna har också en betydande del av aktierna i Parca - 40%. Resterande 60% är fördelade på AB Svenska Järnvägsverkstäderna (40%) och AB Gustafsbergs Fabriker (20%). "Alltså ett företag med ägarintressen från både statligt, privat och konsumentorienterat håll", som det brukar heta i arbetsplatsannonserna.

Mördande konkurrens

För såväl värmepannor som elspisar ser marknaden just nu ljus ut. Kampen mellan konkurrenterna, Husqvarna - Electrolux t ex, är emellertid mördande hård. Det är enligt dessa villkor som Parca och Husqvarna gått 70-talet till mötes.

Ett viktigt steg har redan Husqvarna tagit: hösten -73 påbörjar man, i intimt samarbete med Kockums elspisfabrik och Jernverk i Kallinge och Ronneby, tillverkningen av en ny spisserie, H-72. Organiseringen av produktionen har sedan en längre tid tillbaka börjat förberedas och anpassas för detta betydelsefulla steg.

Ökad profit - ökad utsugning

När Husqvarna i sin personaltidning, Just Nu, berättar om ett "bra resultat 1972" är det inte av någon tillfällighet. Vinsten ökade under det gångna verksamhetsåret med 3,6 milj, och uppgår nu till c:a 7 milj. Motsvarande siffror för den "föreslagna aktieutdelningen" var 1,2 milj och 4,4 milj. Husqvarna har också förstätt att öka aktiekapitalet genom s k fondemission. Detta är ett sätt att överföra tidigare nerplöjda vinstmedel till aktieägarna. Det kallas att "anpassa aktiekapitalet till rörelsens utvecklingsnivå", och är en viktig länk i en ökad utsugning av arbetarna. För Husqvarnas del har denna fondemission ökat med c:a 35% från 1971 till 1972, från 32 milj. till 43 milj. Den fakturerade försäljningen har under samma period ökat med mer än 100 milj.! Orderstocken är stor, och leveranstiden för elspisar uppgår nu till mer än 4 veckor. Med andra ord: vägen ligger öppen för en intensiv produktionsökning och hänsynslös utsugning av arbetarna. Och allt är mycket väl förberett från arbetsköparens sida. Det har arbetarna gång efter annan fått bekräftat.

"Informationsmöte"

Tisdagen den 20.3.73 kallades samtliga arbetare vid elspisfabriken upp till företagets matsal för ett - som det hette - "informationsmöte". Och nog blev det information alltid. Här redogjordes ingående för organiseringen av produktionen och arbetet som kommer gälla i och med att den nya spisserien börjar tillverkas.

Den nya produktionens följder:

Den nya produktionen kommer bl a få följande konsekvenser:

- 1) Samtliga arbetare vid tillverkningen av ugnarna (till spisarna) ska, som det heter, "omplaceras". Samma gäller alla punktsvetsare, och de av dem beroende arbetarna. Sammanlagt berör det c:a 125 arbetare. Ingen arbetare tvekar idag på att detta inte får följden av avskedanden, främst via s k förtidspensionering.
- 2) Arbetshetsen kommer att öka. Företaget förbereder, i intimt samarbete och samförstånd med facket (!), allmän tidsstudering, meritvärdering och en jävligare ackord. Emaljarbetarna kommer, troligtvis, också att få gå över från 2-skift till 3-skift.

Någon kompensation för arbetarna för allt detta "kommer inte på tal", för att citera företaget.

Arbetarna börjar räta på ryggen

Men, arbetarna har börjat förstå vad som är på gång, man har börjat räta på ryggen, börjat bli "uppkäftiga", komma samman, diskutera med varandra och förbereda motstånd. Att kampviljan stärks har man bl a förstätt av de diskussioner som förts och förs på plåtverkstaden, emaljavdelningen och monteringsbanden.

Några av dem, inklusive Lasse, berättar för ARBETARMAKT:

"Ja, här händer saker dagligen. En förman får - med all rätt oftast - på käften av någon förbannad jobbare, ackorden sänks, lönerna är oregelbundna, arbetsmiljön är under all kritik, facket svansar efter arbetsköparen som om dom vore hans upppassare, osv. Inför detta kommer vi naturligtvis inte stå stillatigande. Vi kommer att mobilisera motstånd, kamp. Och att göra sig några illusioner om att facket kan uträtta något annat än marginella, kortvariga 'förbättringar', 'förbättringar' som företaget genast tar igen på något annat, är rena

illusionismakeriet. Nej, vi har ju snackat om det här med organisering ett bra tag nu. Dels med oss själva, dels med våra jobbarkompisar, och som vi ser det måste vi snarast organisera oss. I organiseringen ligger vår styrka. Diskussionerna om en socialistisk arbetsplatskommitté, en avantgardeorganisering vid sidan av varje borgerligt organisationsmönster, har bemötts mycket positivt av dom vi hittills snackat med. En fabrikstidning likaså."

Maktfrågor

"Men det återstår mycket att göra innan vi kommer så långt. Vi måste främst inrikta oss på maktfrågor, frågor som ifrågasätter kapitalets 'självskrivna' rätt att besluta om arbetstakten och arbetets organisering t ex. En ensidig lönekamp, som t ex facket och diverse studentvänstergrupper för, leder bara arbetarna in i en återvändsgränd. Den utvecklar i stort sett ingenting, och är ju ekonomistisk. Vår kamp är långsiktig och syftar ytterst till ARBETARMAKT. En makt utan kapitalister och byråkrater. En revolutionär kamp, alltså."

Arbetarkontroll

"På det stadiet vi idag befinner oss har vi bl a tänkt driva frågorna om kontrollen över arbetstakten och arbetsmiljön. I dom frågorna ligger ju själva frågan om vem som ska ha makten, vi eller ett fåtal profitörer som lever på vårt arbete. Kravet om ett organiserat arbete är också viktigt. Som det ser ut idag är det alltid vi som får betala företagets dåliga organisering av arbetet. Sådant syns i lönekuvertet. Blir det nu också aktuellt med en utökad tidsstudering och skiftgång ska vi nog kunna ta kamp där också. I dom frågorna skulle man säkert få med väldigt många jobbarkompisar. Tidsstudiemännen t ex är, liksom många förmän, mycket avskydda."

Kamp mot splittring

"Men som sagt - det återstår mycket att göra innan vi, och helst några till, kan organisera oss i en arbetsplatskommitté. Att söka läka såren av företagets och fackets splittringsförsök mellan invandrare och svenska arbetare t.ex. Sådant måste vi ta oss an redan idag. Klassgemenskapen måste ju helt enkelt gälla dom också, alla språkförbistringar till trots. Utan de invandrade arbetarna här på Husqvarna, som säkert uppgår till 60%, kommer vi inte kunna uträtta mycket. Det har också finländarna börjat förstå."

"Vi kommer att få kämpa"

"Vi vet att vi kommer att få kämpa, och kämpa hårt. Arbetaren har aldrig fått något till skänks. Det har han idag, en begränsad yttrandefrihet t ex, har han kämpat sig till. Och vi ska ju kämpa om makten..... Makten över samhället, makten över arbetet, ja makten över möjligheten att få leva som människa.

Och vi får starta från grunden. Som det är idag inte bara vet man att man är utsugen - man känner sig utsugen också!"

Bara under det senaste halvåret har militansen bland Norrahammars Bruks arbetare påtagligt ökat. Detta får ses som en direkt följd av bolagets försök att genom taktöknings- och lönedressningar söka öka sin profit på arbetarnas bekostnad. För rådsocialisterna är Husqvarna AB - Parca en viktig arbetsplats. Arbetsgruppen i Jönköping försöker på alla sätt att gripa in i den självständiga kampens alla avsnitt. Bl a har en nyligen avslutad insamling till FNL, "till stöd för Vietnams folk - en timlös till FNL", inbringat ca 500:-. Vidare kan en 'facklig' opposition i Metalls avdelning i Norrahammar, Metalls avd 48, skönjas.

Stöd Stridsfonden (65 360)
och Arbetarsolidaritet (28 76 82 - 9)

REVOLUTIONÄRT ARBETSPLATSARBETE

I tidigare nummer av ARBETARMAKT har vi framhållit *arbetsplatskommittén*, som den organisatoriska formen för det revolutionära arbetsplatsarbetet. Denna artikel är en närmare beskrivning av arbetsplatskommitténs struktur och uppgifter. Den grundar sig på de diskussioner, som förs inom Rådssocialisterna inför plattformsskrivandet.

Arbetsplatskommittén är en sammanslutning av anställda på en arbetsplats, som valt en *medveten* organiserad kamp mot arbetsköparen. Arbetsplatskommittén är en självständig kampform och organisering inom arbetarklassen. Till skillnad från facket är den *offensiv* till sin natur, d.v.s. den ställer på dagordningen frågan om makten på företaget. De arbetare, som ingår i arbetsplatskommittén, har fransagt sig allt ansvar för företagets ekonomi, eller för samhällsekonomin - arbetsplatskommittén är alltså *anti-kapitalistisk*. Den organiserar alla anställda på ett företag utan hänsyn till yrkeskategori - alltså även de tjänstemän, som ställer upp i kampen.

Arbetsplatskommittén är alltså inte någon "alternativ fackförening". Facket organiserar ju anställda efter yrkeskategori, och dess krav gäller i första hand lönerna och det hotar inte på något sätt de kapitalistiska produktionsförhållandena. Att man organiserar sig i en arbetsplatskommitté innebär *inte* att man struntar i facket. Arbetsplatskommitténs medlemmar måste utnyttja facket som ett forum att propagandera den självständiga kampen i. Man måste också på fackmöten avslöja fackbyråkraternas luredrejeri.

Arbetsplatskommittén är en självständig kampform. Den kan alltså inte tjäna som organ för något politiskt parti, den tillhör endast arbetarklassen. Den revolutionära ("politiska") organisationen måste ju också ställa högre krav på sina medlemmar än bara ett antikapitalistiskt medvetande.

Det är den revolutionära organisationens uppgift att bidra till skapandet av arbetsplatskommittéer, att propagandera stöd till dem och att bidra med sina erfarenheter i samordningen av arbetsplatskommittéernas arbete.

Men vad ska arbetsplatskommittéerna stå på för politisk plattform? Vilka krav ska de ställa? Detta ska vi försöka förklara i det följande.

REVOLUTIONÄRA KRAV

Att i varje konkret kampsituation ställa "Socialismen" som första och enda punkt på kravlistan, för inte samhället två tum närmare denna samhällsform. Socialismens genomförande kräver dels ett *utbrett socialistiskt medvetande* hos arbetarklassen, dels att vissa *strukturella* (materiella) *hinder* i samhället undanröjts. Revolutionära krav är följaktligen krav av medvetandehöjande och/eller strukturell natur.

Det gäller att *stödja de reformer/delmål/krav som bär väg för socialismen* och ignorera eller motarbeta de andra. "Reform eller revolution" är i själva verket en falsk frågeställning. Skiljelinjen går mellan de reformer/delmål/krav som förstärker den nödvändiga utvecklingen mot socialismen och de som verkar samhällsbevarande.

När arbetsplatskommittén står inför uppgiften att ta ställning till ett visst krav, bör den ha följande i åtanke:

1. De former under vilka kravet framförs. Har det *växat fram* direkt "från basen" eller kommit från en etablerad politisk institution (riksdagsparti, fack, myndighet)? *Drivs* kampen "på basplanet" eller via etablerade, byråkratiserade kanaler?

All "kamp" som inleds och drivs av etablerade institutioner *tenderar att förstärka arbetarklassens passivitet*, deras tilltro till att andra än de själva ska lösa - och är kapabla att lösa - deras problem.

2. Kravets *sakinnehåll*. Om kravet genomförs - om reformen som eftersträvas blir verklighet - kommer *den i sig* att ha en passiviserande eller aktiverande (d v s medvetandehöjande) effekt?

När det gäller kravets konkreta sakinnehåll kommer även de strukturella aspekterna in i bilden. Kan man undanröja en viss social struktur eller företeelse som lägger hinder i vägen för övergången till socialismen, så bör man arbeta för kravet på dess avskaffande - även om kampen som utvecklas har föga medvetandehöjande effekt.

Det är alltså fråga om två typer av kriterier på vad som är revolutionära krav (medvetandehöjande och strukturella) som i vissa lägen kan kollidera, men vanligtvis sammanfaller. Arbetarrörelsens historia har visat

många sorgliga exempel på ensidig inriktning på det ena eller andra kriteriet - så har t ex "folkfrontspolitiken" ofta överbetonat de strukturella aspekterna, även om detta medfört en sänkning av arbetarklassens medvetandenivå (genom klassamarbete och nationalistisk propaganda).

Hittills har vi rört oss med abstraktioner. Låt oss därför ge konkreta krav:

LÖNEKRAV

Den "solidariska lönepolitiken" är och förblir en bluff. Hela idén förutsätter att det finns möjligheter att fritt överföra resurser från olika företag och branscher till andra - den förutsätter alltså en ekonomi där alla produktions- och distributionsmedel har samma ägare.

I praktiken "skadar" det inte TEK0-arbetarna eller TEK0-industrin om arbetarna på Volvo tillkämpar sig löneökningar på 20 % eller mer. Den ökningen tas givetvis inte från vare sig TEK0-industrin eller TEK0-arbetarna, utan från Volvos profiler. Det finns alltså ingen anledning för redan relativt välavlönade arbetare i en starkt lönsam bransch att ta *ekonomiska* hänsyn till lågavlönade i en mindre bärkraftig bransch. Lönedifferenteringens negativa konsekvenser ligger på ett helt annat plan - ju större löneskillnaderna är *inom* arbetarklassen, desto större är risken för att vissa motsättningar utvecklas mellan olika arbetarkategorier. En del arbetare kan tendera att inte längre betrakta sig som en del av arbetarklassen, utan som en del av en viss "socialgrupp" eller liknande. Samhörighetskänslan mellan olika arbetargrupper kan bli lidande.

Ett av arbetsköparnas farligaste påfund är vinstbaserad lön, d v s att en del av arbetarnas löner grundas på företagets profit. Inget annat system torde så starkt kunna knyta upp arbetarna subjektivt till företaget, som detta. Alla försök att ge detta lönesystem vidare spridning måste kraftigt bekämpas.

MAKTKRAV

Dessa krav är av större betydelse än de rena lönekraven, därför att de i det långa loppet gäller *frågan om makten på arbetsplatsen*. Detta är en av huvudanledningarna till att arbetsköparna i allmänhet är villigare att tillmötesgå lönekrav, än krav som rör arbetsförhållandena.

Arbetsplatskommittén bör ständigt lägga tonvikten på dessa krav och verka för att också arbetarklassens intresse koncentreras till dessa frågor. Utvecklingen är redan på väg ditåt, särskilt sedan arbetarna kunnat konstatera att löneökningar snabbt äts upp av prishöjningar och inte medför någon bestående förbättring av deras situation. Förbättringar i arbetsförhållandena har däremot en mer permanent karaktär.

Arbetsplatskommitténs allmänna linje måste vara, att föra fram och driva krav som siktar till att *reducera arbetsköparens och öka arbetarnas kontroll över produktionsprocessen*, liksom att verka för att uppgifter som idag tillkommer facket istället ska avgöras av arbetarförsamlingar i basen. Exempel på det förstnämnda är krav på kontroll över bandhastigheten där löpande band förekommer och krav på kontroll över gashalten i gruvor. Exempel på det sistnämnda är krav på att skyddsombud ska utses *direkt* av arbetarna och vara *överkallbara* och att strejkkommittéer bildas, som skall vara förhandlingspart vid strejktaktioner.

SOCIALISMENS MENING

av Paul Cardan handlar bl.a. om hur en bristande förståelse för socialismens verkliga innebörd leder till en felaktig strategi i kampen under kapitalismen. Han påvisar vad socialism är, förutom planekonomi och elektrifiering, nämligen en total förändring av relationerna människa - arbete. Har man inte klart för sig denna innebörd hos socialismen hamnar man, som större delen av vänstern idag, i ett ofruktbart käftande om motsättningen mellan "dagskrav" och "socialistiska krav".

Beställes från V U S: Box 224, 351 05 VÄXJÖ, p.g.
312 68 - 6, pris 3:-

KLASSKAMP I POLEN

Arsskiftet 1970-71 rasade i Polen häftiga klasstrider. Den knapphändiga information vi fick om händelsernas förlopp och politiska innehåll fick vi oss förmedlade via borgerliga massmedia.

Resultatet var väntat: "...det polska folket ville göra sig fritt från kommunistisk diktatur och ter-

Szczecin 18 december 1970: trupper och befolkning

ror, närma sig västvärlden..."

Den revolutionära rörelsen i Sverige var vid denna tidpunkt alltför utvecklad och begränsad i sitt verksamhetsområde för kunna bemöta hetsen mot de revolterande polska arbetarna genom att lämna en utförlig information om deras rättvisa kamp. Kreml- och Moskvaanhängarna teg - förstas.

Nu erbjuder ARBETARPRESS alla intresserade, att tillgodogöra sig revoltens händelseförlopp och politiska bakgrund. Då vi ger ut *KLASSKAMP I POLEN 1970-71* hoppas vi täcka en väsentlig lucka i kunskapen om de öst-europeiska statsbyråkratierna.

Pamfletten, som är uppdelad på tre avsnitt - *Klasskamp i Polen, Arvet från Zeke Varg, Analys av Polens allmänna ekonomiska utveckling efter 1945* samt *Szczecin, januari -71* - tjänar som en utmärkt inledning och kort introduktion till en fördjupad förståelse och politisk handlingslinje för den revolutionära kampen i statsbyråkratierna i allmänhet, och det som hände i Polen 70-71 i synnerhet.

Texten är lättsmält, och den politiska terminologin både rolig och teoretiskt-politiskt skolorande. Avsnittet *Szczecin, januari -71* redovisar dessutom ett sållan skadat handfast och jordnära sätt att handskas med de attityder och problem de polska arbetarna dagligen ställs inför. Denna text innehåller nämligen delar av de diskussioner, som fördes mellan den då nyss tillträdde partichefen Gierek och varvsarbetare i

Szczecin, som aktivt tog del i upproret.

Vi vill uppmana alla revolutionärer att ta del av denna viktiga information. Sätt in 4:- på postgiro 86 58 50 - 2 ("ARBETARPRESS, c/o Tidblom") och vi sänder dig pamfletten.

ARBETARPRESS, Box 221, 551 02 JÖNKÖPING

Ockupation av Fiat-fabrikerna i Poznan 1956

ALLA PÅ EN GÅNG

ELLER

DEN SEXUELLA REVOLUTIONEN

Hör sex och politik ihop?

En som definitivt anser detta och som dessutom verkat större delen av sitt liv för att sprida denna teori, är den marxistiske psykoanalytikern W. Reich.

Reich var från början lärjunge till Freud, men drog helt andra politiska och sociala slutsatser av den psykoanalytiska forskningen än denne. Reich ansåg nämligen att en *förutsättning* för att skapa lyckliga, ohämlade och sexuellt fria människor är störtandet av det kapitalistiska, med dess ekonomiska och, sociala, politiska och sexuella förtryck. Han förenade alltså sina psykoanalytiska kunskaper med en marxistisk grundsyn och kämpade för sitt mål, det socialistiska samhället, dels inom det österrikiska socialistpartiet och dels inom de av honom själv startade Sex-poliklinikerna. Här hjälpte han unga människor, företrädesvis från arbetarklassen, med deras sexuella problem. Samtidigt försökte han hos dessa medvetandegöra orsakerna till varför de hade drabbats av dessa problem. Han försökte alltså att utifrån deras personliga, sexuella problem att skapa ett större politiskt och psykologiskt medvetande som skulle leda in dem på kampen mot det kapitalistiska systemet.

Reich skrev flera böcker om sina sexualpolitiska, eller sexualekonomiska teorier. De två som finns översatta till svenska är "Den sexuella revolutionen" från 1971 och "De ungas sexuella kamp" utgiven av Partisanförlaget 1972. Ett kortfattat, men mycket bra referat av "Den sexuella revolutionen" utgör "Auktoritär betingning, sexuell repression och politikens irrationalitet" av Maurice Brinton, utgiven av Arbetarpress.

"De ungas sexuella kamp" känns idag något inaktuell, i synnerhet sexualupplysningsdelen, men när den gavs ut 1932 fyllde den säkert en viktig funktion och var relevant för den tidens sexualpolitiska situation.

"Den sexuella revolutionen" är betydligt intressantare och utförligare och jag ska här nedan försöka presentera Reichs teorier som de framkommer i boken.

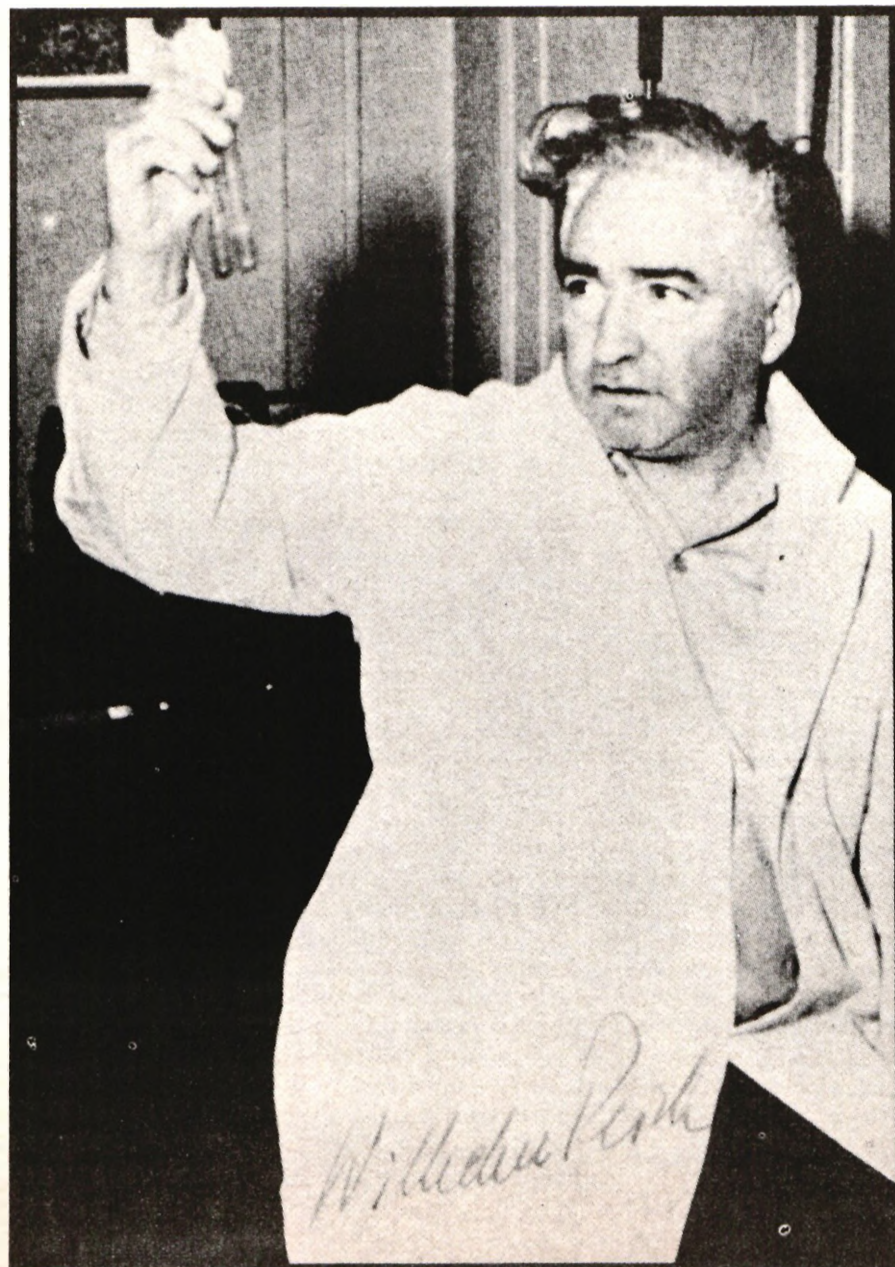
Reich definierar sexualitet som "skapande livsenergi". Undertrycks sexualiteten betyder detta en allmän störning av själva den grundläggande livsfunktionen. Störningen kan yttra sig i att människan reagerar irrationellt, t ex blir benägen för mystik eller underordnar sig ett system som uppenbart enbart tjänar andras intressen.

Mycket kortfattat, kan man med Reichs teorier, förklara sådana irrationella beteenden med att i det kapitalistiska samhället uppkommer genom uppfostran i den patriarkaliska familjen en auktoritär personlighet, som bl a formas genom sexuell repression. Den patriarkaliska/borgerliga familjen är en konsekvens av vissa bestämda ekonomiska strukturer. Familjen har haft och har fortfarande i viss mån tre egenskaper:

1. En *ekonomisk*. Under kapitalismens tidigare skede var familjen en ekonomisk enhet, ett småföretag.
2. *Socialt* ska familjen skydda kvinnor och barn i deras ekonomiska och sexuella rättslöshet.
3. Den *politiska*, eller socialiserande, funktionen får allt större betydelse. Inom familjen ska individen få den karaktärsstruktur som är nödvändig för anpassning inom det kapitalistiska systemet. Familjen är den förmedlande länken mellan samhällets ekonomiska struktur och dess överbyggnad.

Reich skiljer på den småborgerliga familjen och arbetarfamiljen. Någon kvalitativ skillnad föreligger emellertid inte dem emellan i barnuppfostringshänseende, snarare då nyansskillnader som t ex att barnsexualitet är mer accepterat i arbetarfamiljen.

I bägge familjerna är fadern den dominerande, han har ofta en förtryckande funktion gentemot hustru och barn. Det föreligger en motsättning mellan hans undertryckta ställning inom produktionen och hans härskar-ställning i familjen.

WILHELM REICH

Barnen uppfostras till att lyda en ledargestalt. Detta sker dels med tvång, dels genom att föräldrarna undanhåller sin kärlek och värme om barnen uppvisar ett "olydigt" och oönskat beteende. Genom dessa mekanismer införlivar barnen familjens/samhällets normer och värderingar och accepterar dem som sina egna. Om barnen sedan går emot dessa normer kan det (om uppfostran varit effektiv) utlösa skuldkänslor och ångest. På det viset fungerar de införlivade normerna sedan som en "inre polis" och barnen kan gå ut i vuxenlivet som anpassade människor med liten benägenhet för uppror.

Vad är då alternativet till den borgerliga familjen och den reaktionära äktenskapsinstitutionen? För att alternativet överhuvudtaget ska vara möjligt att uppnå måste vissa samhälleliga förutsättningar vara för handen och dessa förutsättningar kan förmodligen bara komma till stånd i ett socialistiskt samhälle. Förutsättningarna är:

1. Kvinnans materiella självständighet
2. Samhällets ansvar för barnens uppehälle och uppfostran
3. Upphörandet av varje inblandning av ekonomiska intressen i förhållandet mellan man och kvinna.

Under dessa förhållanden anser Reich att "den varaktiga"

ga sexuella förbindelsen" är den som ger största lycka för parterna. Den skiljer sig från äktenskapet inte bara på de tre ovannämnda punkterna, utan också genom att, som Reich föreställer sig det, parterna jämsides med den varaktiga förbindelsen ska ha tillfälliga sexuella förhållanden. Han menar att den varaktiga och den tillfälliga förbindelsen ger olika värden och för att kunna uppnå sexuell harmoni bör en människa uppleva bägge typerna.

Den andra delen av boken behandlar kampen på det sexualpolitiska området i Sovjetunionen efter 1917. Revolutionen 1917 innebar att den materiella basen för familj och äktenskap började bryta samman. Samtidigt fanns ännu inte medvetandet om och viljan till en förändring av den del av den ideologiska överbyggnaden som familjeinstitutionen utgjorde.

Reich menar att i ett socialistiskt samhälle kommer familjen att ersättas av "Det sociala kollektivet" som grundar sig på gemensamma ekonomiska funktioner, och till följd härav kommer personliga och sexuella relationer att uppstå inom kollektivet. En bit på vägen mot en annan funktion för familjen kom man dock strax efter revolutionen och några år framåt. Man införde redan 1917 en helt ny lagstiftning på detta område, som bl a framtog mannen hans härskarställning inom familjen. Äktenskapets ingående och upplösande blev en enkel procedur. Aborten blev fri. Upplysning om preventivmedel var omfattande. Man började upprätta daghem och kvinnan blev ledig från arbete i samband med graviditeten. Lagstiftningsparagrafen som belade homosexualitet med stränga straff upphävdes.

1923 började en rörelse mot denna frigörelse och bit för bit återinfördes den reaktionära lagstiftningen, liksom att också synen på dessa frågor, i den officiella propagandan, åter blev puritan och moralistisk. Sexuallivet ansågs tillhöra privatlivet och hindra klasskampen. Avhållsamhet blev åter en dygd. Abortförbudet infördes för förstagsångsföderskor. Vid en fråga till chefen för byrån för moderskapsskydd, angående undervisning i användandet av preventivmedel, svarade hon att sådana åtgärder inte kunde vara i samklang med den kommunistiska disciplinen. Homosexualiteten ökade, vilket Reich ansåg bero på uppbromsningen av den sexuella revolutionen. 1934 förbjöds sexuell umgänge mellan män och belades med 3-8 års fängelse. Massarresteringar av homosexuella igångsattes.

Orsakerna till denna uppbromsning sammanfattar Reich så här:

1. De svårigheter som omdaning av samhället från det gamla till det nya stötte på, bl a Sovjetunionens kulturella efterblivenhet, inbördeskriget och hungersnöden.
2. Avsaknaden av en sexualrevolutionär teori som hade varit den pågående omvälvningen vuxen.
3. Människornas sexualförnekande struktur i allmänhet, dvs den konkreta form i vilken det tusentals år gamla patriarkatet hade utkristalliserat sig.

Lärdomar av den sovjetiska kampen för det nya livet: Nyordningen på det sexuella området måste börja med barnens omfostran.

Diskussionerna i sexualfrågan får inte skjutas åt sidan med motiveringen att de avleder krafter från klasskampen. De ska istället ingå som en viktig beståndsdel i uppbyggandet av det nya samhället.

Lagligt skydd för barns- och ungdomssexualitet måste finnas.

Kärlekslivets problem måste tas upp i teater, film och litteratur, vilket man inte gjorde i Sovjetunionen.

Under inga förhållanden får man insätta någon central myndighet med befogenhet att dekretära hur det nya sexuella livet ska ordnas. Ett glesmaskigt nät av sexualpolikliniker, får bilda förbindelseled mellan massornas liv och de fackmässigt skolade centralerna.

"Livsbejakelse måste hjälpas fram till subjektiv medvetenhet samt till objektiv utveckling; i sin subjektiva form bejakelse av den sexuella lusten, i sin objektiva form som arbetsdemokrati. Vi måste på ett organiserat sätt kämpa oss fram till livsbejakelse. Människans ångest för lust är hennes mäktigaste strukturella fiende."

ran och betingning har uråldriga anor och går tillbaka till tiden för familjens och privategendomens uppkomst. Han berör också *uppluckringen* av denna mångtusensåriga klassmoral som kunnat konstateras efter andra världskriget och som sedan slutet av 60-talet fått ett accelererande förlopp.

Slutligen, under rubriken "De ryska erfarenheterna" behandlar han den antiauktoritära och sexuella revolutionen vid tiden för den sociala revolutionen i Ryssland; hur det ryska samhället sedan dess beskrivit en veritabel kräftgång på familjens, uppfostrans och sexualfrågornas område fram till våra dagars reaktionära ideologi.

POLITIKENS IRRATIONALITET beställes från

ARBETARPRESS

Box 221

551 02 JÖNKÖPING

pg. 86 58 50 - 2 (Tidblom) - tel: 036 / 18 59 76

Politikens Irrationalitet

De, som vill gå på djupet när det gäller proletariats motivkrafter och ofta irrationella beteende, brukar stundtals av diverse vulgärmarxister beskyllas för "psykologiserande". Inte desto mindre strör de själva omkring sig mer eller mindre klart uttalade uppfattningar om hur arbetarens själsliv "egentligen" är beskaffat. Dessa uppfattningar är i allmänhet "psykologiserande" av utomordentligt ovetenskaplig natur, fullt i klass med ölstugegascisters funderingar om vad "pleppsen" egentligen vill och tänker o s v.

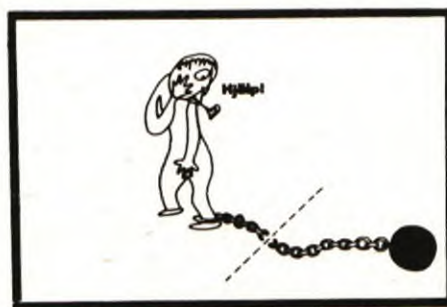
I "Politikens Irrationalitet" bemöter författaren detta okunniga "psykologiserande" (vars mest kända exempel är teorin om att arbetaren endast kan uppnå ett "fackföreningsmedvetande") med den *revolutionära* (och tillika *vetenskapliga*) psykologi och psykiatri som utarbetats av Freuds store lärjunge Wilhelm Reich.

Reich tog fasta på de av Freud utvecklade teorierna om hur människans (och därmed arbetarens) karaktärstruktur djupt präglas av auktoritär uppfostran och undertryckande av viktiga primärdrifter (främst könsdriften), men tillbakavisade Freuds påstående att detta undertryckande var "nödvändigt" för att upprätthålla "civilisation och kultur" etc.

Tvärtom menade Reich, var detta undertryckande endast en nödvändighet för *klassamhället*. Polis och krigsmakt är inte tillräckliga för att hålla massorna nere. Inte ens den borgerliga propagandan räcker till. För att massorna ska acceptera propagandan fordras att

den korresponderar mot massornas förvärvade karaktärstruktur.

Andra utökade upplagan:
appendix - Clara Zetkin, Victor Serge

MAURICE BRINTON:

AUKTORITÄR UPPFOSTRAN,
SEXUELLT FÖRTRYCK OCH

POLITIKENS
IRRATIONALITET

Författaren pekar också på hur denna typ av uppfostran

TILL KRITIKEN AV LENINISMEN

Vad bör göras

Lenin skrev "Vad bör göras" under slutet av 1901 och början av 1902. Den tillkom som en del av kampen mellan två fraktioner inom det dåvarande socialdemokratiska partiet i Ryssland, kampen mellan fraktionen kring tidningen "Isakra" (Gnistan), vilken Lenin tillhörde, och "ekonomisterna". grupperade kring bl a "Rabotjo Dele" (Arbetarsaken).

Boken dominerades följaktligen helt av "kampen mot ekonomismen". Det är därför förstället att KFML(r) har gett ut den, kritiken mot ekonomisterna passar som hand i handske in på KFML/SKP/Clarté.

Denna kamp mot "ekonomismen" rör sig huvudsakligen kring hur det socialdemokratiska partiet skulle byggas upp och hur dess propaganda skulle se ut. Det är väl därför som leninisterna i dag använder denna bok som tillhygge mot varandra. Om man kan finna något som stöder ens egna idéer, så åberopar man sig på detta, inte därför att bakom dessa Lenins ord ligger ett allmängiltigt resonemang, utan därför att *Lenin*, som allmänt accepterad auktoritet, just *han* har sagt detta.

Det partibygge Lenin talar om, företogs i Ryssland i början av århundradet, under en tsaristisk diktatur, där fackföreningarna knappt hade hunnit bildas innan de blev förbjudna. Men detta hindrar inte våra "kära" leninister, att använda Lenins ord om arbete i dessa illegala fackföreningar, på så vis att man ska göra dagens fackföreningar till kamporganisationer!

Om man nöjde sig med att betrakta "Vad bör göras" som ett historiskt dokument, och sysselsatte sig mer med att tänka själva, på vad en revolutionär organisation i dagens samhälle bör syssla med, vore mycket vunnit. Men, på det sätt som "Vad bör göras" används idag, tjänar den som en hämsko på den revolutionära rörelsens utveckling.

Detta så mycket mer, som Lenins uppfattning om hur det socialistiska medvetandet uppstår, klart lyser igenom. Han återkommer ett par gånger till den berömda tesen, att det socialistiska medvetandet måste tillföras arbetarklassen utifrån: "Det politiska klassmedvetandet kan bibringas arbetaren *endast utifrån*, d v s från sfären utanför den ekonomiska kampen, utanför arbetarnas förhållande till företagarna." "På samma sätt uppstod också i Ryssland socialdemokratis teoretiska lära *helt oberoende* (min spärr) av arbetarrörelsens spontana tillväxt, den uppstod som ett naturligt (sic) och oundvikligt (sic) resultat av tankeutvecklingen (!) bland de revolutionärt-socialistiskt intellektuella."

Marx skulle gråta om han såg denna idealism! Inte ens den revolutionära teorin kan uppstå oberoende av klasskampen, tänk bara vad den borgerliga revolutionen i Frankrike 1848 betydde för Marx! Denna teori, kan inte heller sedan förenas med arbetarklassen utan att det existerar förutsättningar för detta. Nämligen en på grund av skärpt ekonomiskt förtryck kampvilig arbetarklass. Således uppstår inte heller det socialistiska medvetandet oberoende av klasskampen.

Lenin har här helt tappat det dialektiska förhållandet mellan såväl klasskampen och den socialistiska teorin, som mellan klasskampen, teorin och det socialistiska medvetandet.

Detta får ödesdigra konsekvenser, när Lenin proklamerar sina teorier som de enda revolutionära och alla andra som borgerliga. Det finns då en teori, skild från klasskampen, som är objektivt riktig och som arbetarna bara har att följa. Inte undra på att Stalin sen sade sig bygga på Lenin. Vi kan således redan i "Vad bör göras" finna en orsak till den ryska revolutionens undergång och byråkratiseringen av Sovjet: den leninistiska uppfattningen om förhållandet mellan klasskampen, den revolutionära teorin och det socialistiska medvetandet. Det är klart, att en organisation som socialdemokratin, och senare bolsjevikpartiet, var objektivt betingat att förråda arbetarklassens intressen och därmed socialismen. Det är också därför som det okritiska anammandet av Lenins teorier, hos den överväldigande majoriteten av den svenska "vänstern", är ett hinder för byggandet av en verkligt revolutionär kommunistiska organisation.

Nisse

Marxism och filosofi

Trots den andliga misär och förlamning som leninismen, stalinismen och senare Mao tse-tung "tänkandet" åstadkommit hos den "socialistiska" rörelsen, har marxismen på 1900-talet ändå lyckats frambringa flera betydelsefulla namn. Namn som Korsch, Lukacs, Gramsci m fl. Revolutionära marxister måste idag se det som en viktig uppgift att aktualisera dessas mest betydelsefulla verk. Till dessa hör utan tvivel "Marxism och filosofi" av Karl Korsch (Tema 1972, översättning Gunnar Gunnarsson).

Karl Korsch avslöjar på ett lysande sätt andra Internationalens förfuskning av marxismen, från att ha varit en kritisk och levande teori för den sociala revolutionen till dogmatism och reformism. Men Korsch stannar inte vid detta. Han vidareutvecklar sin kritik till att gälla även Lenin och den tredje Internationalens teoretiker. Han inser att dessa är lika inpyrda av dogmatism och determinism, som dock hålles dold bakom en kaskad av fraser. Karl Korsch visar att Lenin inte har förstått ett smack av marxismens "filosofi": den dialektiska och historiska materialismen. Eller för att tala med Korschens ord: "I det att Lenin och hans anhängare ensidigt för-

lägger dialektiken till objektet, naturen och historien, och betecknar kunskapen som en blott och bart passiv återspeglning och avspeglning av detta objektiva vara i det subjektiva medvetandet, förstör de faktiskt varje dialektiskt förhållande mellan *varat* och *medvetandet*, mellan *teori* och *praktik*." Han angräper också häftigt den Leninska uppfattningen, att socialismen bara kan tillföras arbetarklassen utifrån, också detta är en ren förfälskning av marxismen.

För den uppmärksamme läsaren aktualiserar Korsch frågan om det socialistiska samhället. Han menar att övergångs- och slutmålsproblematiken i allt för liten grad har sysselsatt marxistiska teoretiker. Genast dyker då den, för många, generande frågan upp: hur ska vi kunna ställa riktiga krav, som innefattar det socialistiska perspektivet, när vi inte vet hur socialismen ser ut? Att undvika denna fråga skapar den perfekta grogrunden för opportunist och revisionism. Detta problem kan inte attackeras på rätt sätt om man inte har förstått den revolutionära socialismens kärna: "Socialismen är till sitt mål och på hela sin väg en kamp för frihetens förverkligande".

"Marxism och filosofi" är en för varje revolutionär ytterst viktig bok. Den är svårläst, ibland oklar, men läsaren belönas rikligt för sina mödor. Vi kan bara ödmjukt be den beryktade reformisten Gunnar Gunnarsson att fortsätta gräva sin egen grav genom att översätta fler av Karl Korsch's böcker.

ulf P

Marxism kontra leninism

"Marxism kontra leninism" är ett intressant historiskt dokument. Den var ett svar på Lenins "Ett steg framåt, två steg tillbaka".

Skriften visar hur den antileninistiska oppositionen redan 1904 teoretiskt kunde förutsäga byråkratiseringen och stalinismen.

I denna belysning framstår inte Stalin som den motpol till Lenin som diverse trotskister vill göra gällande, utan snarare som den konsekvente leninisten.

Utgivandet av denna pamflett är viktig, då Rosa Luxemburg, en av marxismens förgrundsgestalter, för dagens marxist-leninister kommit att bli vad själen var för Descartes. Man vet inte riktigt vad man ska göra av henne. Hennes auktoritet är helt enkelt för stor att kunna "glömmas bort".

Följaktligen har man låtit uppkalla en gata efter henne i Öst-Berlin, samtidigt som biblioteken i samma stad har ett magert urval av hennes verk.

Följaktligen finns det svenska antologier av och om henne, innehållande kritik av socialdemokratisk reformism och andra "ofarliga" teman, medan hennes polemik mot Lenin omsorgsfullt smusslas undan.

Häri ligger nu det vita fält som vi med "marxism kontra leninism" hoppas kunna föra fram i dagens ljus.

Beställes från: V U S, Box 224, 351 05 VÄXJÖ
p.g. 3 12 68 - 6

Lenin som filosof

I början på 1900-talet delades slutgiltigt arbetarrörelsen upp i två grenar, en reformistisk och en revolutionär gren. Revolutionärerna kritiserade bl.a. reformisterna för dogmatism och Marx-ortodoxi. En av de främsta företrädarna för den revolutionära grenen var V.I. Lenin, de ryska bolsjevikernas ledare. Leninisterna var dominerande bland revolutionärerna, men de var inte den enda grenen. Där fanns en grupp revolutionära marxister, som kritiserade leninismen just utifrån den revolutionära marxismens principer. ARBETARPRESS presenterar nu denna marxistiska skola med en utgåva av Anton Pannekoeks "Lenin som filosof".

Pannekoek kritiserar Lenin inte bara för att värna om marxismen, utan för att leninismen innebär vissa till arbetarklassen direkt fientliga teorier. Grundtemat i skriften är Lenins förvrängning av den dialektiska och historiska materialismen och de ideologiska konsekvenser detta får. Pannekoek tillämpar den dialektiska metoden på själva dialektiken och ger på så vis en klarläggande redogörelse för den revolutionära marxismens ståndpunkt.

Lenin som filosof är en grundläggande pamflett för varje revolutionär marxist då den på ett riktigt sätt försvarar det revolutionära socialistiska perspektivet på arbetarkampen. Den poängterar att arbetarklassens självständiga kamp aldrig kan ersättas av några partikoryföers snack. Socialismen tillhör arbetarklassen och inte partiet.

Lenin som filosof kostar 8 kr. och beställes på postgiro 86 58 50 - 2 ("ARBETARPRESS, c/o Tidblom). Beställ hem fler ex. för försäljning och för användning i studiecirkel.

ARBETARPRESS
Box 221
551 02 Jönköping

ANTON
PANNEKOEK

LENIN
SOM FILOSOF

33

Rättelse

Bala Tampoe

I förra numret av Arbetarmakt publicerade vi en intervju med en ceylonesisk revolutionär, Bala Tampoe. Tyvärr hade en presentation av honom fallit bort ur tidningen. Bala Tampoe är alltså ledare för CMU, en stor fackförening på Ceylon, och för Fjärde Internationalens ceylonesiska avdelning. Han leder även försvaret av de revolutionärer, som står anklagade vid en rättegång i Colombo för delaktighet i upproret på Ceylon 1971.

FRÅN KAMP- TILL PAMPORGANISATION

Under 1800-talets första hälft växte protesterna från den framväxande borgarklassen mot de kvardröjande feodala samhällsformerna. De protesterade mot att de inte fick etablera företag efter eget gottfinnande. De krävde näringsfrihet.

I mitten av förra århundradet var borgarklassens styrka så stor, att den lagstiftningsvägen kunde genomdriva en rad reformer. Så avskaffades skråväsendet 1846 och så infördes näringsfrihetslagen 1864. Kapitalismen blev det helt dominerande produktionssättet och borgarna den ledande samhällsklassen. Sveriges industrialisering fick verklig fart.

De nya, stora industrierna krävde arbetskraft, mycket mer arbetskraft än de tidigare småindustrierna. Och arbetskraft fanns det gott om, småbönder och lantarbetare lämnade landsbygden och flyttade in till städerna, där industrierna fanns. De fick arbeta mot mycket låg betalning och under vidriga förhållanden.

Arbetarnas svar på den ohejdade och systematiska utslagningen, som det kapitalistiska produktionssättet innebar, blev fackföreningar. Även tidigare hade arbetare slutit sig samman för att försvara sig mot övergrepp från arbetsköparna, men fackföreningarna var deras första permanenta organisering till försvar för sina intressen.

Arbetsköparna motarbetade med alla medel bildandet av fackföreningar. Organiserade arbetare avskedades och svartlistades, och fackföreningarna var för svaga för att kunna bjuda något motstånd. Tillgången på arbetskraft var god och arbetare som "bråkade" ersattes helt enkelt med andra. Nödvändigheten, att samordna motståndet mot arbetsköparna blev allt större. Den väg de svenska fackföreningarna valde var, att bilda nationella fackförbund. Även fackliga centralorganisationer (FCO) på lokalplanet bildades. Dessa fick dock mindre betydelse.

De första fackföreningarna hade en liberal karaktär. När klassmotsättningarna och klassmedvetandet växte, växte också en socialistisk opposition fram. Efter inre stridigheter blev den socialistiska grenen ledande. Med denna blev medvetandet, om att ekonomisk kamp är otillräcklig för att framgångsrikt bekämpa kapitalismen, större. I förhoppningen att kampen skulle bli effektivare bildades Socialdemokratiska Arbetarepartiet (SAP) 1889.

SAP OCH LO BILDAS

I bildandet av SAP fanns faran, att kampen skulle splittas i en ekonomisk och en politisk gren, oberoende av varandra. Bl a Fackliga Centralkommittén i Stockholm insåg detta, och upphörde med sin verksamhet då partiet bildades. Man ansåg, att alla arbetarorganisationer skulle samlas i en "enad och stark arbetarrörelse."

Farhågorna besannades då LO bildades 1898. Det drogs en klar skiljelinje mellan de bägge organisationernas uppgifter. LO skulle sköta de ekonomiska fackliga frågorna och SAP de allmänpolitiska. LO betraktade SAP "som den naturlige bäraren av arbetarklassens politiska strävanden". (Kongressen 1909)

Och visst tryggades LO:s samhörighet med SAP. Om inte annat så genom att fackligt anslutna arbetare tvångsanslöt till partiet. LO strök visserligen paragrafen om obligatorisk partitillhörighet 1909, men många lokalavdelningar har fortfarande kvar kollektivanslutningen i sina stadgar. Detta har dock inte något att göra med åtskiljandet av den ekonomiska och den politiska kampen i två artskilda delar.

SAP/LO anslöt sig efter diverse inre strider till den reformistiska grenen av den internationella arbetarrörelsen. Tanken var, att inom det kapitalistiska systemet öka arbetarklassens levnadsstandard och dess politiska makt, för att så småningom nå målet: socialismen. Det parlamentariska systemet såg man inga fel i, det som skulle åstadkommas var en statlig styrning av produktionen.

Arbetare i kamp

KLASSAMARBETE OCH LÖNESÄNKNINGAR

För att möjliggöra denna "reformer av kapitalismen" ansåg sig LO-ledningen tvungen, att i stor utsträckning samarbeta med arbetsköparna, ta ansvar för kapitalismen. Företagens vinster fick inte sänkas, då skulle ju systemet hotas! LO:s inställning fick till följd, att lönerna, särskilt under krisperioder, till och med sänktes. Under 1921/22 års avtalsrörelse sjönk lönerna, med LO:s samtycke, för arbetarna i exportindustrin med 50 procent och pappersmassearbetarna med 36 procent. Arbetsköparna (SAF) ansåg, att lönerörelsen varit "tillfredsställande".

Så utvecklade LO "kampen" för socialismen. Protesterna mot klassamarbetspolitiken var starka, men LO-pamparna behöll sitt grepp över majoriteten av arbetarklassen. De arbetare, som var alltför högljudda, uteslöts och de oppositionella som var kvar isolerade sig i fraktioner, som så småningom tynade bort. Somliga lämnade helt enkelt LO och bildade konkurrerande fackföreningar (SAC). Dessa fick dock aldrig någon större styrka. LO kunde fortsätta sin krokiga vandring mot lyckans rike tämligen ostört. Den en gång så stolta arbetarrörelsen förföll alltmer. Klasskamp ersattes med klassarbete och socialismen med "ökad jämlikhet" och luddiga fraser om ekonomisk demokrati.

Helt i linje med sin uppfattning om arbetsfredens välsignelse slöt LO upp bakom lagar och avtal, som var direkt riktade mot arbetarklassens möjligheter, att ta upp kamp för sina intressen. Så stiftades lagen om arbetsdomstol, kollektivavtalslagen och så ingicks Saltsjöbadsavtalet. Och LO sade sig vilja respektera och efterleva dess förordningar, trots många och kraftiga protester från arbetare och enskilda fackföreningar.

CENTRALISERING

Under trettioåret genomförde arbetarna en rad större och mindre strejker. Under lågkonjunkturen 1932-34 undanhölls arbetsköparna 3 miljoner arbetsdagar per år genom strejker. Denna tydliga ovilja, att följa "spelets regler" irriterade naturligtvis LO- och fackförbundsledningarna. Och sedan SAP kommit i regeringsställning 1932, var arbetarrörelsens ledare naturligtvis dubbelt angelägna om lugn på arbetsmarknaden.

För att möjliggöra detta lugn, genomförde LO 1941 en stadgerevision, som centraliserade beslutsfattandet till högsta LO-ledningen. (Att åstadkomma lugn genom att tillfredsställa arbetarnas krav var naturligtvis inte att tänka på!) De nya stadgarna innebar, att den lilla självständighet fackföreningarna tidigare haft praktiskt taget försvann. Viktigast var kanske, att strejk i praktiken inte fick tillgripas utan Landssekreterarietets medgivande.

Tiden efter andra världskriget har fortskridit med fördjupat samarbete med arbetsköparna. LO har ingått än fler samarbetsavtal med SAF, och en rad gemensamma nämnder och råd har upprättats. Avtalsrörelser är numera mest en formalitet. Samtidigt med samarbetet med SAF har LO mer och mer inkorporerats i statsapparaten. Det började med att LO tog på sig en lagstiftande uppgift i och med Saltsjöbadsavtalet 1938. 1967 satt LO med i 43 statliga organ. Intimiteterna med staten har förklarats med att arbetarna numera har inflytande över den genom SAP:s regeringsinnehav. Arbetarrörelsens pampar har konsekvent satt likhetstecken mellan arbetarklassens objektiva intressen och den politik som SAP för i egenskap av regeringsparti.

MOT NYA, DJÄRVA MÅL

LO-pamparnas senaste påfund är den "solidariska lönepolitiken". Den har under efterkrigstiden "utgjort det bärande elementet i arbetarrörelsens strävan att förbättra lönevillkoren för medlemmarna". (Rapport till LO-kongressen 1971) Idén med solidarisk lönepolitik bygger på missuppfattningen, att det alltid finns en viss "lönekaka", som ska fördelas rättvist mellan arbetarna. Att kapitalisterna i sin tur inte delar sina vinster "rättvist" har LO tydligen inte uppfattat. Arbetarna i industrier med relativt lägre löner, får inte mer därför att "höglönearbetarna" avstår från löneökningar. Förhoppningen om en rättvis fördelning av lönerna under kapitalismen är befängd och understryker än en gång LO/SAP:s perspektivlösa politik. Samma sak gäller satsningen på "företagsdemokrati". Att en eller ett par fackpampar får sitta i företagsnämnder eller rent av i styrelsen, förändrar på intet sätt arbetsköparnas enväld. Tvärtom, kan kravet på representation i styrelser o dyl få stor omfattning, förstärks myten om kapitalismen som ett demokratiskt system.

FRÅN KAMP TILL PAMP

I de tidiga fackföreningarna och -förbunden finns stadgar, som med lite välvilja kan sägas peka fram mot socialismen. Fackföreningarnas Centralkommitté beskriver sin uppgift som, att "...verka för genomförandet av sådana reformer som äro nödvändiga för en på förnuftsensliga grunder ordnad samhällsutveckling." Vad en "förnuftsensligt grundad samhällsutveckling" är framgår in-

te, men i 1886 års program sägs det, "...att arbetsvinsten bör tillfalla dem som arbetar...". Efter SAP:s bildande ströks dock alla fraser om ett socialistiskt perspektiv ur fackföreningarnas stadgar och program. Inga, utom typograferna, har därefter haft annat än begränsade ekonomiska krav i sina program.

Kampen i fackförbunden har alltid gällt bättre avtal och arbetsförhållanden och inskränkt sig till detta. LO:s samarbete med arbetsköparna och integrering i staten har medfört, att denna kamp har avtagit i styrka. Från att ha varit en försvarsorganisation för arbetarklassen har LO alltmer fått en medlande funktion på arbetsmarknaden. De krav om att göra "facket till en kamporganisation" och liknande som vissa organisationer för fram, innebär, att facket bör kämpa hårdare för bättre avtal och arbetsförhållanden. Inget annat. De innebär inget hot mot kapitalismen. Kapitalismen krossas inte, för att man inom dess ramar kräver bättre förhållanden. Sådana krav från förment socialistiska grupper kan på sin höjd irritera LO-pamparna.

Fackföreningarnas uppgifter är alltid defensiva. De ska försvara arbetarklassen mot utslagningens grävstapformer och deras struktur gör det omöjligt för dem, att göra något annat. De kämpar i bästa fall för dragliga förhållanden: "Högre lön på profitens bekostnad."

Denna kamp ifrågasätter inte på något sätt det kapitalistiska systemets bestånd. De gör förhållandena under kapitalismen mindre vidriga, men flyttar inte fram arbetarklassens positioner ett tum. Att föra fram dagskrav utan ett socialistiskt perspektiv är att bedra arbetarklassen. Att splittra upp kampen i en ekonomisk och en politisk del, är att begå samma misstag, som reformisterna gjorde när SAP bildades.

KAMP MOT KAPITALISMEN

Fackföreningarnas agerande under de "vilda" strejker-na har avslöjat deras funktion. Så länge "kampen" förs i de etablerade institutionerna har fackpamparna möjlighet, att föra in den på för kapitalet ofarliga vägar. När arbetarna själva ställer kraven och kämpar för dem, motarbetas de med all kraft av fackfunktionärerna. De uppträder till kapitalismens försvar också när kraven är tämligen blygsamma. Under strejkuppsvinget har arbetarna lärt känna sin egen styrka och de möjligheter en enad kamp ger.

Kampen har alltså i sig en medvetandehöjande effekt. Detta är vad de revolutionära arbetarna och den revolutionära organisationen måste ta fasta på. Den spontana kampen måste på alla sätt stödjas och vidareutvecklas, tillföras ett socialistiskt perspektiv. Alla försök, från fackbyråkrater och andra, att neutralisera och avleda kampen, måste motarbetas. Arbetarklassens självständiga organisering i antikapitalistiska arbetsplats- och strejkkommittéer måste stödjas. Detta är en huvuduppgift. Försök, att motarbeta denna organisering, är kontrarevolutionär.

Agitation och annat arbete i fackföreningarna står inte i motsättning till denna huvuduppgift. De reformistiska fackföreningarna har fortfarande ett starkt grepp över majoriteten av arbetarna. I fackföreningarna har revolutionära arbetare möjlighet, att avslöja den reaktionära politik som förs och föra fram ett revolutionärt socialistiskt alternativ.

Pampar i samförstånd: Saltsjöbadsavtalet 1938

regler för Stridsfonden

FÖR ARBETARNAS SOLIDARITET
Stridsfonden är en rörlig fond som verkar för att solidariskt stödja arbetarkrakter på olika arbetsplatser med ekonomiska bidrag enligt följande regler:

- (1) Understöd utbetalas först sedan strid pågått i 14 dagar.
- (2) Bidragens storlek avvägs från fall till fall, men skall i möjligaste mån utgå enligt samma normer som till Adalens stuveriarbetare.
- (3) För beslutfattande angående begäran om stridsbidrag skall, sedan någon av de lokala strejkkommittéerna så begär, stridsfondsstyrelsen sammanträda inom 8 dagar.

I morgon är det kanske du som kämpar! Vi vill därför uppmåna dig och alla som vill verka för arbetarnas solidaritet att stödja Stridsfonden (t.ex. genom att regelbundet, vid varje avlöning, sätta in ett litet bidrag på fondens postgiro) så att den kan bli ett effektivt vapen i kampen mot arbetsköparna.

STOD STRIDSFONDEN Pg 65 360

Gruvarbetarnas centrala strejkkommitté
Kiruna, Svappavaara och Malmberget